

EUROSÜSTEEM

Eesti 2012. aasta III kvartali maksebilanss

2012

SISUKORD

LÜHIÜLEVAADE	4
JOOKSEVKONTO	8
Kaubad	9
Teenused.....	14
Tulu	21
Jooksevülekanded ja kapitalikonto	26
FINANTSKONTO	27
Otseinvesteeringud	28
Portfelliinvesteeringud.....	35
Tuletisinstrumendid.....	38
Muud investeeringud	39
Reservvarad	43
EESTI RAHVUSVAHELINE INVESTEERIMISPOSITSIOON JA KOGUVÄLISVÕLG 30. SEPTEMBRIL 2012	44

LÜHIÜLEVADE

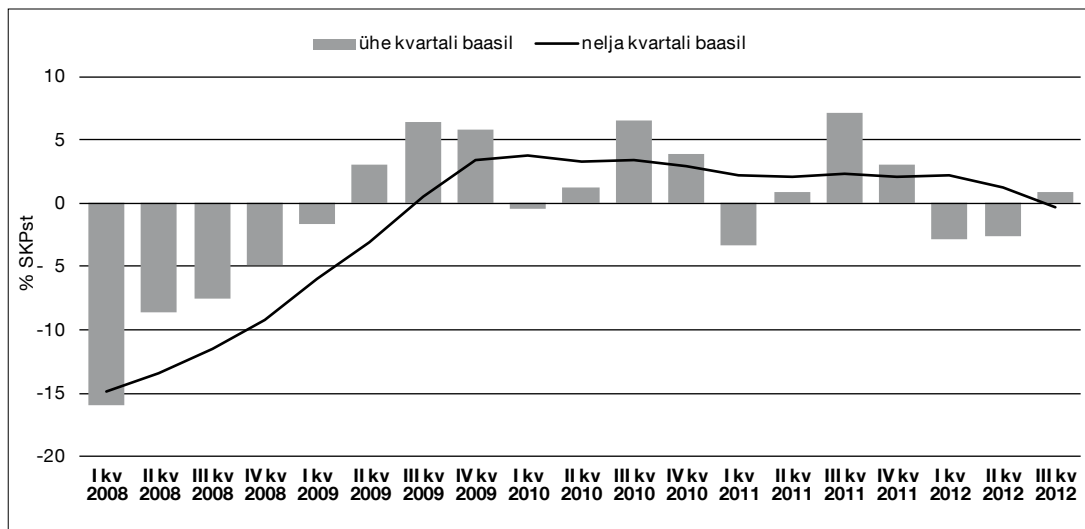
(esmaste andmete põhjal)

- 2012. aasta III kvartalis oli Eesti maksebilansi jooksevkonto taas ülejäägis. See moodustas 39 mln eurot ehk ligi 1% sama kvartali SKPst (vt tabel 1 ja joonis 1), jäädes märgatavalt alla eelmise aasta sama kvartali rekordülejäägile.
- Kui 2011. aasta kolme esimese kvartali maksebilansi jooksevkonto oli kokku 209 mln euro suuruses ülejäägis, siis 2012. aasta sama perioodi jooksevkonto oli 179 mln euros puudujäägis.
- 2012. aasta III kvartali jooksevkonto ülejäägi vähenemist mõjutasid kõik jooksev-konto komponendid peale jooksevülekanne. Ühelt poolt suurenes kaupade eks-pordi-impordi puudujääk ning tulu netoväljavool, teisalt vähenes teenuste konto ülejääk.
 - Väliskaubanduse puudujääk kasvas valdavalt infrastruktuuri arendamisega seotud transpordivahendite ning masinate ja seadmete impordi suurenemise tõttu.
 - Teenuste ekspordi-impordi ülejäägi vähenemise põhjustas peamiselt sisse-ostetavate veoteenuste mahu kasv, kuna kohale oli vaja toimetada rekordhulk importkaupa.
 - Tulu netoväljavoolu kasvu põhjustas ühelt poolt mitteresidentidest otseinvesteeri-jate Eestis teenitud kasumite reinvesteeringu suurenemine ja teiselt poolt residentidest otseinvesteeri-jate välismaal teenitud kasumite reinvesteeringu vähenemine.
- Kapitalikonto oli 212 mln euro suuruses ülejäägis, mis koosnes peaaegu täielikult Euroopa Liidu toetustest taristu arendamiseks.
- Eesti majandus oli III kvartalis netolaenuandja – finantskonto kaudu suundus kapi-tali välja 109 mln eurot enam, kui tuli sisse.
 - Valitsemissektor ja krediitiasutused finantseerisid välismaailma kokku 348 mln euro väärtuses.
 - Ettevõtlussektori ja keskpanga piiriüleste finantsvoogude suund oli samas vas-tupidine: sissevool oli väljavoolust 239 mln eurot suurem.
- Eesti majanduse koguvälisvõlg kasvas kvartaliga 1% võrra 16,2 mld euroni, olles 3% väiksem kui viimase nelja kvartali SKP. Koguvälisvõlga suurendas peamiselt valitsemissektor. Kuna kvartali jooksul suurenesid võlanõuded välismaailma vastu enam kui võlakohustused, oli Eesti netovälisvõlg esmakordselt positiivne, moodus-tades kvartali lõpus 0,1 mld eurot ehk 0,6% nelja viimase kvartali SKPst.

Tabel 1. Eesti maksebilanss (mln eurot)*

Kirje	2010	2011					2012		
	Kokku	I	II	III	IV	Kokku	I	II	III
JOOKSEVKONTO	419,4	-118,2	35,9	291,4	130,3	339,5	-107,9	-110,9	39,4
Kaubad ja teenused	1 073,1	81,8	293,1	392,5	250,4	1 017,8	79,8	177,5	202,2
Kaubad	-266,6	-129,2	-42,6	-37,2	-12,5	-221,5	-148,3	-227,2	-150,9
kreedit (FOB)	8 769,0	2 743,0	3 180,0	3 069,0	3 063,9	12 055,9	2 994,3	3 091,4	3 308,1
deebet (FOB)	-9 035,6	-2 872,2	-3 222,6	-3 106,2	-3 076,4	-12 277,4	-3 142,6	-3 318,6	-3 459,0
Teenused	1 339,7	211,0	335,7	429,7	262,9	1 239,2	228,2	404,8	353,1
kreedit	3 441,4	767,2	992,7	1 120,0	1 019,8	3 899,7	901,1	1 124,8	1 145,1
deebet	-2 101,7	-556,2	-657,0	-690,3	-757,0	-2 660,4	-672,9	-720,0	-791,9
Tulu	-893,5	-224,6	-288,7	-168,3	-251,0	-932,6	-196,9	-346,7	-239,5
kreedit	703,3	212,6	218,0	243,1	187,8	861,6	186,0	158,1	213,1
deebet	-1 596,9	-437,2	-506,8	-411,4	-438,8	-1 794,2	-382,9	-504,9	-452,6
Jooksevülekanded	239,8	24,7	31,4	67,2	130,9	254,3	9,2	58,4	76,7
kreedit	552,6	132,9	103,3	138,2	236,0	610,3	121,3	141,2	156,7
deebet	-312,8	-108,1	-71,9	-71,0	-105,0	-356,1	-112,1	-82,8	-80,0
KAPITALI- JA FINANTSKONTO (sh reservvarad)	-345,6	58,5	-48,3	-124,5	-179,9	-294,2	47,9	266,1	84,2
Kapitalikonto	505,2	187,1	113,9	159,5	209,0	669,5	86,8	110,2	211,8
Finantskonto (sh reservvarad)	-850,8	-128,6	-162,2	-284,0	-388,9	-963,7	-38,9	155,9	-127,6
Otseinvesteeringud	1 100,1	186,6	390,7	850,0	-193,3	1 234,1	55,7	481,0	143,1
Välismaal	-107,1	-224,8	-27,8	1 450,5	-148,8	1 049,1	-85,5	-50,3	-93,4
Eestis	1 207,3	411,5	418,5	-600,5	-44,5	185,0	141,2	531,3	236,6
Portfelliinvesteeringud	-462,1	212,9	-37,6	434,9	541,7	1 151,9	-116,3	193,7	-232,4
Nõuded	-316,8	201,4	-8,0	293,0	545,2	1 031,5	-86,6	-101,2	-239,6
Omandiväärtpaberid	-303,8	8,1	-15,2	18,3	90,9	102,2	-102,8	23,5	-5,4
Võlaväärtpaberid	-13,0	193,2	7,2	274,7	454,2	929,3	16,2	-124,8	-234,1
Kohustused	-145,3	11,5	-29,6	141,9	-3,5	120,4	-29,7	294,9	7,2
Omandiväärtpaberid	30,0	0,0	-21,6	-28,0	-30,9	-80,5	-14,4	3,4	-8,8
Võlaväärtpaberid	-175,3	11,5	-8,0	170,0	27,4	200,8	-15,3	291,5	15,9
Tuletisinstrumentid	32,7	-29,2	-13,6	12,2	-8,2	-38,8	26,6	11,7	21,5
Nõuded	-0,9	-3,2	0,0	-29,8	10,4	-22,6	44,2	25,8	0,2
Kohustused	33,6	-26,0	-13,6	42,0	-18,6	-16,2	-17,5	-14,0	21,2
Muud investeeringud	-2 352,7	-474,1	-509,4	-1 582,6	-732,1	-3 298,1	48,3	-530,3	-40,7
Nõuded	-1 263,4	90,2	-932,0	-869,2	-499,6	-2 210,6	-292,7	-532,9	-301,5
Pikaajalised	-322,5	-135,0	38,3	6,0	-2,8	-93,5	-154,9	-6,0	-61,3
Lühiajalised	-940,8	225,2	-970,3	-875,2	-496,7	-2 117,1	-137,8	-526,9	-240,2
Kohustused	-1 089,4	-564,3	422,6	-713,4	-232,6	-1 087,6	341,0	2,6	260,8
Pikaajalised	-1 361,2	-422,2	-162,6	-160,4	-445,2	-1 190,3	241,2	-514,2	91,4
Lühiajalised	271,8	-142,1	585,2	-553,0	212,6	102,8	99,8	516,8	169,4
Reservvarad	831,3	-24,8	7,7	1,4	3,0	-12,8	-53,2	-0,2	-19,1
Vead ja täpsustused	-73,8	59,6	12,5	-166,9	49,6	-45,3	60,0	-155,3	-123,6
<i>Kapitali- ja finantskonto reservvaradeta</i>	<i>-1 176,9</i>	<i>83,3</i>	<i>-56,0</i>	<i>-125,9</i>	<i>-182,9</i>	<i>-281,4</i>	<i>101,1</i>	<i>266,3</i>	<i>103,2</i>
<i>Finantskonto reservvaradeta</i>	<i>-1 682,1</i>	<i>-103,7</i>	<i>-169,9</i>	<i>-285,4</i>	<i>-391,9</i>	<i>-950,9</i>	<i>14,3</i>	<i>156,1</i>	<i>-108,5</i>

* Eelnevate perioodide andmeid on vastavalt täiendava teabe laekumisele korrigeeritud.

Joonis 1. Jooksevkonto saldo

Jooksevkonto väikeses ülejäägis

2011. aasta III kvartaliga võrreldes suurenes 2012. aasta III kvartalis **kaupade** eksport 8% ja import 11%. Nii ekspordi kui ka impordi maht oli kvartali arvestuses rekordiline. Kaubaeksporti suurendasid peamiselt mineraalsed tooted ning keemia- ja garderoobikaubad. Puidu- ja metalltoodete eksport samal ajal kahanes mõnevõrra. Kaubaimport suurenes enamikus kaubagruppides, v.a metalltooted. Ennaktempos kasvas mööbli ja transpordivahendite (eelkõige raudteeveerem ja laevad) sissevedu. Kaubavahetuse puudujääk suurenes aastatagusega võrreldes neli korda, 151 mln euronit, moodustades 3,4% sama kvartali SKPst. Puudujäägi kasvu põhjustasid peamiselt transpordivahendid ning masinad ja seadmed.

Teenuste ekspordi-impordi ülejääk vähenes aastatagusega võrreldes ligi viiendiku võrra, 353 mln euronit. Teenuste eksport kasvas 2% ja import 15%. Impordi kiirema kasvu põhjustas eelkõige kauba-veoteenuste sisseost importkaupade kohaletoimetamiseks. Kõikide põhilist liiki teenuste, v.a autori- ja litsentsitasud, eksport oli suurem kui nende import. Traditsiooniliselt ületas eksport importi enim reisi-, veo- ja muude äriteenuste puhul, mis kokku andsid teenuste konto ülejäägist 95%.

Võrreldes 2011. aasta III kvartaliga kasvas **tulukonto** netoväljavool enam kui 40% ja ulatus 240 mln euronit. Selle põhjus oli residentide välismaal teenitud tööjõu- ja investeerimistulu kahanemine enam kui kümnendiku võrra, samal ajal kui mitteresidentide Eestis teenitud tulu suurenes samavõrra. Tulu netoväljavool koosnes peaaegu täielikult reinvesteeritud kasumist, mida käsitletakse otseinvesteeringute sissevooluna ning mis on seega arvestuslikku laadi (reaalseid rahalisi tehinguid ei toimu).

Jooksevülekannete ja kapitalikonto ülejääk kokku kasvas rohkem kui neljandiku võrra ja oli 289 mln eurot. Kasv tulenes Euroopa Liidu toetuste suurenemisest.

Eesti oli III kvartalis netolaenuandja

Kapitali väljavool **finantskontolt** (reservvaradeta) ületas sissevoolu 109 mln euro võrra. Kui netolaenusajaks olid eelkõige ettevõtlussektor ja keskpank, siis krediidasutused ja valitsemissektor olid netolaenuandjad, finantseerides välismaailma vastavalt 292 ja 56 mln euroga.

Otseinvesteeringute sissevool ületas väljavoolu 143 mln euro võrra. Mitteresidentide otseinvesteeringud Eestisse kasvasid 237 mln ja residentide otseinvesteeringud välismaale 93 mln euro võrra. Mõlemas suunas liikunud otseinvesteeringute struktuuris oli olulisel kohal reinvesteeritud kasum. Eestis eelistati investeerida finantsteenustesse ja hulgikaubandusse. Välismaale tegid otseinvesteeringuid veetranspordi ning laonduse ja veonduse investitorid.

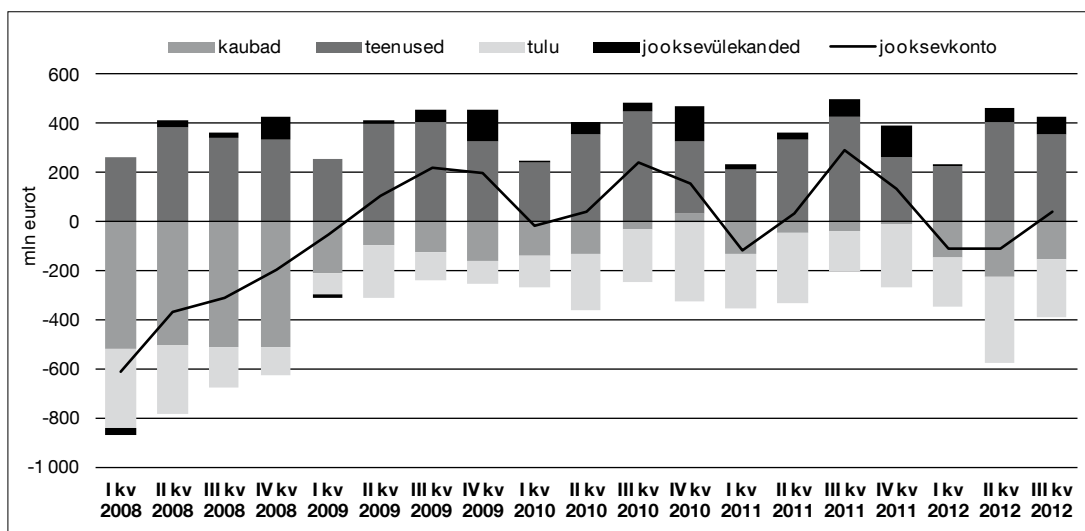
Portfelliinvesteeringute väljavool ületas sissevoolu 232 mln euro võrra. Välisvarad kasvasid 239 mln euro võrra. Nii nagu II kvartalis, suunas ka III kvartalis investeeringuid välismaistesse võla- väärtpaberitesse enim valitsemissektor; nende maht kasvas ühtekokku 193 mln eurot. Krediidasutused ja keskpank suurendasid oma välispositsioone vastavalt 49 mln ja 20 mln euro võrra. Peamiselt seoses pensionifondide tegevusega vähenesid muude sektorite ettevõtete investeeringud välismaale ühtekokku 22 mln eurot. Väliskohustuste maht jäi enam-vähem II kvartali tasemele.

Tuletisinstrumentide netosissevool oli 22 mln eurot.

Muude investeeringute (laenud ja hoiused) väljavool ületas sissevoolu 41 mln euro võrra. See tulenes nii välisnõuete kui ka -kohustuste kasvust, vastavalt 302 ja 261 mln euro võrra. Nõuded suurenesid eelkõige krediidasutuste hoiuste nõuete arvel, kohustused aga valitsemissektori laenukohustuste suurenemise tagajärjel.

JOOKSEVKONTO

Maksebilansi jooksevkonto oli III kvartalis taas ülejäägis, mis sedakorda oli tagasihoidlikud 39 mln eurot ehk ligi 1% sama kvartali SKPst (vt joonis 1). Kui 2011. aasta kolme esimese kvartali jooksevkonto kokku oli 209 mln euro suuruses ülejäägis, siis 2012. aasta sama perioodi jooksevkonto oli juba 179 mln euroga puudujäägis. 2012. aasta III kvartalis mõjutasid jooksevkonto ülejäägi vähenemist kõik jooksevkonto komponendid peale jooksevülekannete (vt joonis 2). Ühelt poolt suurenesid väliskaubandusdefitsiit ning tulu netoväljavool, teiselt poolt vähenes teenuste konto ülejääk. Kaupade ja teenuste ekspordi-impordi ülejääk kokku oli 202 mln eurot ehk 4,6% sama kvartali SKPst. Jättes jooksevkonto saldost välja arvestuslikku laadi reinvesteeritud tulu netoväljavoolu, ei olnud jooksevkonto mitte puudujäägis, vaid ligi 8% ülejäägis sama kvartali SKP suhtes.

Joonis 2. Jooksevkonto struktuur

Kui jooksevkonto krediti- ja deebetkäibe kasv aeglustus pidevalt viimaste kvartalite jooksul, siis 2012. aasta III kvartalis pöördus see taas tõusuteele: krediti käibe suurenes aastases võrdluses 6% ning deebetkäibe 12%. Välismajanduslik suhtlus toimus jätkuvalt põhiliselt Euroopa Liidu riikidega, mis hõlmasid krediti käibest 67% ja deebetkäibest 83% (vt tabel 2). Krediti käibe Euroopa Liiduga suurenes aastaga 2% ja deebetkäibe 12%. Kuna mitu Eesti jaoks olulist partnerriiki ei kuulu rahaliitu, siis oli rahaliidu osakaal kogukäibes tunduvalt madalam ehk umbes kolmandik. Krediti käibe rahaliidu riikidega jäi enam-vähem samaks, deebetkäibe kasvas aga viiendiku võrra. Viie suurema välismajandusliku partnerriigi osakaal krediti käibes oli 56% ja deebetkäibes 54%. Neli riiki neist olid nii krediti- kui ka deebetkäibes samad: Soome, Rootsi, Läti ja Leedu, kusjuures Soome oli mõlemal juhul esimesel positsioonil. Krediti käibes lisandus Venemaa, hõivates teise koha, ja deebetkäibes Saksamaa. Suurim jooksevkonto ülejääk oli Eestil Venemaaga (356 mln eurot) ja Ameerika Ühendriikidega (183 mln eurot). Aastaga kasvas ülejääk Venemaaga 13%, Ameerika Ühendriikidega aga ligi kahekordistus. Suurim puudujääk oli Saksamaa (223 mln eurot) ja Poolaga (169 mln eurot), mõlemal puhul puudujääk aastaga pisut vähenes.

Tabel 2. Jooksevkonto saldo riikide ühenduste järgi (mln eurot)*

	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012
EL-27	-376,8	-657,1	-720,3
Saksamaa	-238,5	-231,0	-223,1
Poola	-195,3	-137,1	-168,5
Leedu	-105,3	-167,3	-146,8
Holland	-60,1	-77,8	-143,5
Soome	264,3	99,7	80,1
SRÜ	334,3	101,6	383,0
Venemaa	314,6	135,1	355,7
Kasahstan	8,9	32,9	25,0
Valgevene	-10,6	-37,7	-9,1
Ülejäänud riigid	334,0	444,6	376,7
Ameerika Ühendriigid	97,6	105,9	182,6
Hiina	-77,9	-84,0	-108,7
Norra	91,3	92,9	84,5
Türgi	27,8	32,8	27,8
Hongkong	-25,8	-17,5	-23,7
Kokku	291,4	-110,9	39,4

* Riigid on järjestatud viimase perioodi jooksevkonto saldo absoluutväärtuse järgi.

Kaubad

2012. aasta III kvartalis saavutasid kaupade eksport ja import taas rekordi: kaupade väljavedu kasvas möödunud aasta III kvartaliga võrreldes 8% ja oli 3,3 mld eurot, sissevedu suurenes aastases võrdluses 11% ja ulatus 3,5 mld euroni (vt tabel 3). Kaupade konto puudujääk oli 151 mln eurot. Võrreldes II kvartaliga kasvas kaubaeksport 7% ja kaubaimport 4%, mistõttu kaupade puudujääk vähenes 76 mln euro võrra.

Kaupade väljavedu oli ametliku **väliskaubandusstatistika**¹ esialgsetel andmetel 3,3 mld ja sissevedu CIF-hindades 3,6 mld eurot (vt joonis 3). Väliskaubanduspuudujääk ulatus 129 mln euroni.

Kaupade väljaveo kasvu panustasid aastases võrdluses enim mineraalsed tooted, masinad-seadmed ja keemiakaubad (vt tabel 4). Mineraalsete toodete puhul oli tavapäraselt tegu eelnevalt Venemaalt, Leedust, Lätist ja Kasahstanist töötlemiseks sisse veetud mootorikütuse taasväljaveoga USAsse, Rootsi, Belgiasse ja Hollandisse. Elektrit turustati Läti ja Leetu. Ka Eesti elektroonika- ja masinatööstusel läks jätkuvalt hästi: mobiilsidevahendeid (sidetugijaamad, seadmed, osad) müüdi Rootsi, USAsse, Itaaliasse, Mehhikosse ja Hispaaniasse ning teetöö- ja põllumajandusmasinaid Venemaale. Keemiakaupu (mitmesugused kemikaalid ja ehitusmaterjalid) eksporditi peamiselt Venemaale.

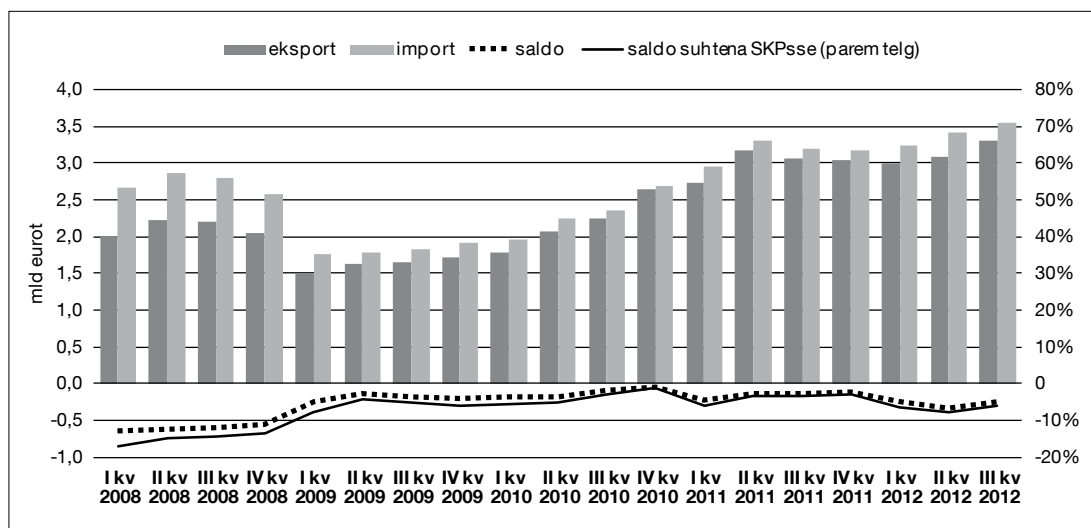
Ka toidukaupade väljavedu kasvas jõudsalt nii eelmise kvartali kui ka aastataguse perioodi suhtes. Suuremad sihtriigid olid Venemaa, Soome, Läti ja Leedu, kuhu müüdi kanget ja lahjat alkoholi ning

¹ Järgnev analüüs ei sisalda Eesti Panga poolt maksebilansi kaupade kontole tehtud täiendusi (kapitalikaupade remont, välisriikidest ostetud proviant jm). Import on CIF-hindades ja analüüsitud lähteriigi järgi.

Terminid „eksport” ja „import” on Euroopa Liiduga ühinemise hetkest kasutatavad vaid kaubavahetuses kolmandate riikidega, Intrastati aruandesüsteemis kasutatakse mõisteid „kaupade lähetamine” ja „kaupade saabumine”. Kuna järgnev analüüs hõlmab kaubavahetust nii ühendusesiseste kui ka -väliste riikidega, on lihtsuse ja selguse huvides endiselt kasutatud mõisteid „eksport” või „kaupade väljavedu” ning „import” või „kaupade sissevedu”.

Tabel 3. Kaupade sisse- ja väljavedu

	Kaubad – krediid			Kaubad – deebet			Saldo (mln eurot)
	Maht (mln eurot)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)	Osatähtsus kaupade ja teenuste ekspordis (%)	Maht (mln eurot)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)	Osatähtsus kaupade ja teenuste impordis (%)	
I kv 2008	2 006,7	-5,5	72,2	2 522,4	-9,0	83,1	-515,7
II kv 2008	2 213,0	10,3	70,3	2 717,8	7,7	83,1	-504,8
III kv 2008	2 218,2	0,2	69,8	2 730,3	0,5	81,4	-512,1
IV kv 2008	2 052,2	-7,5	68,8	2 560,7	-6,2	81,1	-508,5
2008 kokku	8 490,1	4,4	70,2	10 531,2	-2,2	82,2	-2 041,1
I kv 2009	1 488,0	-27,5	68,3	1 700,4	-33,6	79,5	-212,4
II kv 2009	1 620,0	8,9	66,4	1 715,7	0,9	80,3	-95,7
III kv 2009	1 644,4	1,5	65,3	1 768,5	3,1	79,2	-124,1
IV kv 2009	1 707,8	3,9	67,6	1 866,6	5,5	79,3	-158,8
2009 kokku	6 460,2	-23,9	66,9	7 051,2	-33,0	79,6	-591,0
I kv 2010	1 779,2	4,2	71,6	1 915,9	2,6	80,6	-136,7
II kv 2010	2 077,6	16,8	70,4	2 211,9	15,4	81,0	-134,3
III kv 2010	2 262,6	8,9	70,1	2 293,4	3,7	81,6	-30,8
IV kv 2010	2 649,6	17,1	74,7	2 614,5	14,0	81,2	35,1
2010 kokku	8 769,0	35,7	71,8	9 035,7	28,1	81,1	-266,7
I kv 2011	2 743,0	3,5	78,1	2 872,2	9,9	83,8	-129,2
II kv 2011	3 180,0	15,9	76,2	3 222,6	12,2	83,1	-42,6
III kv 2011	3 069,0	-3,5	73,3	3 106,2	-3,6	81,8	-37,2
IV kv 2011	3 063,9	-0,2	75,0	3 076,4	-1,0	80,3	-12,5
2011 kokku	12 055,9	37,5	75,6	12 277,4	35,9	82,2	-221,5
I kv 2012	2 994,3	-2,3	76,9	3 142,6	2,2	82,4	-148,3
II kv 2012	3 091,4	3,2	73,3	3 318,6	5,6	82,2	-227,2
III kv 2012	3 308,1	7,0	74,3	3 459,0	4,2	81,4	-150,9

Joonis 3. Eesti väliskaubandus

Tabel 4. Kaupade väljavedu peamiste kaubagruppide järgi

	Maht (mln eurot)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012	III kv 2012 / II kv 2012	III kv 2012 / III kv 2011
Toidukaubad	274,6	240,9	298,9	9,0	7,8	9,1	24,1	8,8
Mineraalsed tooted	412,2	445,0	519,8	13,5	14,4	15,8	16,8	26,1
Keemiakaubad	261,5	246,6	303,4	8,5	8,0	9,2	23,0	16,0
Garderoobikaubad	126,3	117,3	144,8	4,1	3,8	4,4	23,4	14,6
Puit, paber ja tooted	304,0	321,1	292,1	9,9	10,4	8,9	-9,0	-3,9
Metallid ja metalltooted	270,0	293,6	262,0	8,8	9,5	7,9	-10,7	-2,9
Masinad ja seadmed	903,7	887,9	957,0	29,5	28,8	29,0	7,8	5,9
Transpordivahendid	144,8	174,4	155,5	4,7	5,7	4,7	-10,8	7,4
Mööbel, mänguasjad, sporditarbed	191,8	215,6	202,6	6,3	7,0	6,1	-6,1	5,7
Muud	173,8	137,4	163,4	5,7	4,5	5,0	18,9	-6,0
Kokku	3 062,5	3 079,8	3 299,5	100,0	100,0	100,0	7,1	7,7

piima-, liha-, kala- ja šokolaaditooteid. Vähetöödeldud puidu väljavedu kahanes aastaga veidi, puidust ehitusdetailide ja kokkupandavate puitmajade eksport aga kasvas ja neid veeti Norrasse, Saksamaale ja Soome. Metalltooteid (metallijäätmed, raudkonstruktsioonid ning muud raud- ja terastooted) eksporditi Soome, Türgi, Läti ja Venemaale ning transpordivahendeid (peamiselt sõiduautod ja nende osad ning haagised) ja kergetööstuse toodangut (naiste ja meeste valmisriided, jalatsid, pesu jms) Läti, Venemaale, Rootsi, Leetu ja Soome.

Kaupade sisseveo esikolmik ja suuremad kasvu panustajad olid samad mis väljaveo puhul: masinad-seadmed, mineraalsed tooted ja keemiakaubad (vt tabel 5). Masinate-seadmete impordis olid endiselt ülekaalus elektroonikatööstuse komponendid Rootsist, Poolast ja Hiinast, ent sisse toodi ka märkimisväärse summa eest teetöömasinaid Suurbritanniast. Mootorikütuseid veeti sisse Leedust ja Soomest (valdavalt sisetarbeks) ning Venemaalt (töötlemiseks), lisaks osteti Venemaalt naftagaasi ja Soomest elektrit. Keemiakaupade grupis imporditi kemikaale Hollandist, Venemaalt ja Belgiast ning ravimeid Leedust ja Lätist.

Tabel 5. Kaupade sissevedu peamiste kaubagruppide järgi

	Maht (mln eurot)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012	III kv 2012 / II kv 2012	III kv 2012 / III kv 2011
Toidukaubad	311,0	333,1	360,0	9,7	9,8	10,1	8,1	15,8
Mineraalsed tooted	473,4	534,6	547,6	14,8	15,7	15,4	2,4	15,7
Keemiakaubad	421,3	435,5	478,5	13,1	12,8	13,5	9,9	13,6
Garderoobikaubad	190,0	168,0	212,2	5,9	4,9	6,0	26,3	11,7
Puit, paber ja tooted	132,6	145,9	138,4	4,1	4,3	3,9	-5,1	4,4
Metallid ja metalltooted	287,4	289,5	264,0	9,0	8,5	7,4	-8,8	-8,1
Masinad ja seadmed	961,3	953,8	1 058,3	30,0	28,0	29,8	11,0	10,1
Transpordivahendid	232,5	345,7	288,1	7,2	10,1	8,1	-16,7	23,9
Mööbel, mänguasjad, sporditarbed	56,4	68,3	71,0	1,8	2,0	2,0	3,9	26,0
Muud	143,2	133,8	138,1	4,5	3,9	3,9	3,3	-3,6
Kokku	3 209,1	3 408,1	3 556,3	100,0	100,0	100,0	4,3	10,8

Toidukaupade sisseveo peamine kaubagrupp oli kange alkohol Suurbritanniast, Prantsusmaalt ja Soomest; järgnesid külmutatud puuviljad, lahjad alkohoolsed joogid ja lihatooted. Sõiduautode sissevedu, mis II kvartalis järsult kasvas, vähenes III kvartalis mõlema võrdlusperioodi suhtes. Autosid imporditi peamiselt Rootsist, Saksamaalt, Lätist ja Soomest. Veel osteti kaubaveoautosid Rootsist, eriotstarbeline laev Soomest ja tsisternvaguneid Ukrainast. Raua- ja terastoodete sissevedu vähenes veidi ja neid tarniti peamiselt Soomest, Saksamaalt, Rootsist, Poolast ja Lätist. Erinevaid garderoobikaupu veeti sisse enim Lätist, Soomest, Saksamaalt, Hiinast ja Itaaliast ning puitu ja puittooteid Venemaalt, Soomest ja Lätist.

Väliskaubanduse puudujääk vähenes veidi II kvartali suhtes, kuid suurenes võrreldes aastataguse perioodiga (vt tabel 6). Suure ülejäägiga olid traditsiooniliselt puidu ja puittoodete ning muude tarbekaupade grupid. Kõige suurema puudujäägiga olid keemiakaubad, transpordivahendid ning masinad ja seadmed.

Tabel 6. Väliskaubanduse saldo peamiste kaubagruppide järgi (mln eurot)

	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012
Toidukaubad	-36,4	-92,2	-61,1
Mineraalsed tooted	-61,3	-89,6	-27,8
Keemiakaubad	-159,8	-188,9	-175,1
Garderoobikaubad	-63,7	-50,7	-67,4
Puit, paber ja tooted	171,4	175,3	153,7
Metallid ja metalltooted	-17,4	4,1	-2,0
Masinad ja seadmed	-57,6	-65,8	-101,3
Transpordivahendid	-87,7	-171,3	-132,6
Mööbel, mänguasjad, sportitarbed	135,4	147,3	131,6
Muud	30,5	3,6	25,3
Kokku	-146,5	-328,3	-256,8

Tabel 7. Kaupade väljavedu riikide ühenduste järgi

	Maht (mln eurot)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012	III kv 2012 / II kv 2012	III kv 2012 / III kv 2011
EL-27	2 013,1	2 018,9	2 125,4	65,7	65,6	64,4	5,3	5,6
Rootsi	520,9	497,1	504,0	17,0	16,1	15,3	1,4	-3,2
Soomes	463,9	477,2	464,7	15,1	15,5	14,1	-2,6	0,2
Läti	269,2	260,6	292,6	8,8	8,5	8,9	12,3	8,7
Leedu	149,2	170,0	176,8	4,9	5,5	5,4	4,0	18,5
Saksamaa	137,1	139,7	128,6	4,5	4,5	3,9	-7,9	-6,2
SRÜ	455,2	435,2	565,7	14,9	14,1	17,1	30,0	24,3
Venemaa	389,4	354,4	484,2	12,7	11,5	14,7	36,6	24,4
Ukraina	27,7	30,0	29,7	0,9	1,0	0,9	-0,8	7,3
Kasahstan	9,2	28,0	20,3	0,3	0,9	0,6	-27,5	119,9
Ülejäänud riigid	594,3	625,7	608,4	19,4	20,3	18,4	-2,8	2,4
USA	147,3	103,7	169,5	4,8	3,4	5,1	63,4	15,0
Norra	96,6	107,8	106,0	3,2	3,5	3,2	-1,7	9,7
Türgi	42,0	42,7	43,5	1,4	1,4	1,3	1,8	3,7
Kokku	3 062,5	3 079,8	3 299,5	100,0	100,0	100,0	7,1	7,7

Riikide ühenduste järgi kasvas **kaupade väljavedu** kõikidesse riigigruppidesse 2011. aasta III kvartaliga võrreldes (vt tabel 7). Euroopa Liidu riikide osa ekspordis on tasapisi vähenenud, peamiselt Venemaa osa suurenemise tõttu. Ekspordi kasvu mõjutaski enim Venemaa, kes tõusis ekspordipartnerite seas teisele kohale. Venemaale järgnesid Rootsi ja Soome.

Kaupade sissevedu suurenes aastataguse perioodiga võrreldes samuti nii riigigruppide kui ka enamiku suuremate partnerriikide lõikes (vt tabel 8). Eelmise kvartaliga võrreldes vähenes import SRÜ riikidest: Venemaalt, Ukrainast ja Valgevenest. Suuremad impordipartnerid kuulusid kõik Euroopa Liitu.

Väliskaubandusbilanss oli negatiivne vaid Euroopa Liidu riikidega (vt tabel 9). Suurima ülejäägiga oli kaubavahetus Euroopa Liidu riikidest Rootsi, Taani ja Belgiaga, SRÜ riikidest Venemaaga ning muudest riikidest USA, Norra ja Türgiga. Suurim kaubabilansi puudujääk oli Eestil Saksamaa, Poola, Leedu, Hollandi ja Hiinaga.

Tabel 8. Kaupade sissevedu riikide ühenduste järgi*

	Maht (mln eurot)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012	III kv 2012 / II kv 2012	III kv 2012 / III kv 2011
EL-27	2 661,7	2 661,6	2 947,3	82,9	78,1	82,9	10,7	10,7
Soome	409,2	483,9	522,4	12,8	14,2	14,7	8,0	27,6
Rootsi	369,2	349,0	384,7	11,5	10,2	10,8	10,2	4,2
Saksamaa	349,1	355,8	352,1	10,9	10,4	9,9	-1,0	0,8
Läti	345,0	312,5	350,7	10,8	9,2	9,9	12,2	1,7
Leedu	292,5	267,7	339,3	9,1	7,9	9,5	26,7	16,0
SRÜ	224,7	426,5	283,7	7,0	12,5	8,0	-33,5	26,2
Venemaa	153,7	282,2	207,9	4,8	8,3	5,8	-26,3	35,2
Ukraina	22,6	73,3	35,5	0,7	2,2	1,0	-51,6	57,1
Valgevene	34,8	62,4	32,0	1,1	1,8	0,9	-48,7	-7,8
Ülejäänud riigid	322,7	320,0	325,3	10,1	9,4	9,1	1,6	0,8
Hiina	125,2	111,1	131,3	3,9	3,3	3,7	18,2	4,9
Hongkong	31,1	24,8	29,8	1,0	0,7	0,8	20,1	-4,2
Norra	20,8	28,7	24,3	0,6	0,8	0,7	-15,4	16,9
Kokku	3 209,1	3 408,1	3 556,3	100,0	100,0	100,0	4,3	10,8

* Analüüsitud lähteriigi järgi.

Tabel 9. Väliskaubanduse saldo riikide ühenduste järgi (mln eurot)

	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012
EL-27	-648,6	-642,7	-821,9
SRÜ	230,5	8,7	282,0
Ülejäänud riigid	271,6	305,7	283,1
Kokku	-146,5	-328,3	-256,8

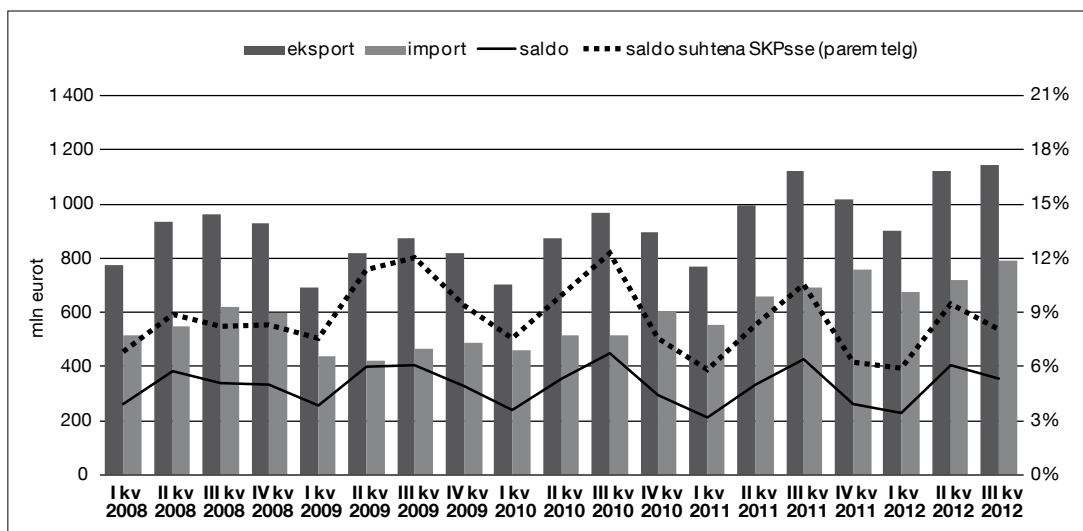
Teenused

Teenuste ekspordi-impordi ülejääk vähenes 2011. aasta III kvartaliga võrreldes ligi viiendiku võrra ning oli 353 mln eurot (vt tabel 10). Suhtena sama kvartali SKPsse hõlmas teenuste ülejääk 8%, olles aastataguse perioodiga võrreldes langenud 2,4 protsendipunkti võrra (vt joonis 4). Kaupade ja teenuste ekspordis kokku moodustas teenuste eksport 26% ja import 19%, jäädes eelmise aasta sama kvartali tasemele. 69% eksporditud teenustest osutati Euroopa Liidu riikidele ja 80% teenustest imporditi nendest riikidest. Viis olulisemat teenuste ekspordi ja impordi partnerriiki olid samad, küll erinevas järjestuses: Soome, Venemaa, Rootsi, Saksamaa ja Läti. Mõlemal juhul oli tähtsaim partner Soome. Viiele riigile langes teenuste ekspordist 57% ja impordist 48%. Teenuste väliskaubandusbilanss oli enamiku partnerriikidega positiivne. Suurim ülejääk oli Soome (186 mln eurot) ja Venemaaga (77 mln eurot), suurim puudujääk aga Küprose ja Prantsusmaaga (vastavalt 22 ja 21 mln eurot).

Teenuste konto ülejääki panustasid enim reisis teenused – 42% ülejäägist (eelmise aasta samas kvartalis 35%) –, millele järgnesid veoteenused (33%) ja muud äriteenused (18%; vt tabel 11). Kõikide põhilist liiki teenuste eksport ületas nende impordi, kuid ülejäägid üldjuhul vähenesid. Teenuste ülejääk vähenes olulisel määral just seoses veoteenuste ülejäägi kahanemisega. Kui veoteenuste alla kuuluvate reisirijateveo ja muude veoteenuste eksport ületas nende impordi, siis kaubavedude ülejääk muutus puudujäägiks. Osaliselt seletub see rekordilise kaubaimpordi kohaletoometamise kulude kasvuga.

Tabel 10. Teenuste eksport ja import

	Eksport			Import			Saldo	
	Maht (mln eurot)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)	Osatähtsus kaupade ja teenuste ekspordis kokku (%)	Maht (mln eurot)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)	Osatähtsus kaupade ja teenuste impordis kokku (%)	Maht (mln eurot)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)
I kv 2008	774,0	-8,1	27,8	-513,8	-15,3	16,9	260,2	10,4
II kv 2008	933,7	20,6	29,7	-551,2	7,3	16,9	382,5	47,0
III kv 2008	961,7	3,0	30,2	-622,0	12,9	18,6	339,7	-11,2
IV kv 2008	931,5	-3,1	31,2	-598,5	-3,8	18,9	332,9	-2,0
2008 kokku	3 600,8	9,5	29,8	-2 285,5	1,7	17,8	1 315,3	26,2
I kv 2009	692,1	-25,7	31,7	-437,2	-27,0	20,5	254,9	-23,4
II kv 2009	819,5	18,4	33,6	-420,2	-3,9	19,7	399,3	56,6
III kv 2009	871,9	6,4	34,6	-464,1	10,4	20,8	407,7	2,1
IV kv 2009	817,2	-6,3	32,4	-488,4	5,2	20,7	328,8	-19,4
2009 kokku	3 200,6	-11,1	33,1	-1 809,9	-20,8	20,4	1 390,6	5,7
I kv 2010	704,7	-13,8	28,4	-462,5	-5,3	19,4	242,2	-26,3
II kv 2010	872,1	23,7	29,6	-517,3	11,8	19,0	354,8	46,5
III kv 2010	966,5	10,8	29,9	-516,9	-0,1	18,4	449,6	26,7
IV kv 2010	898,0	-7,1	25,3	-605,0	17,1	18,8	293,0	-34,8
2010 kokku	3 441,4	7,5	28,2	-2 101,7	16,1	18,9	1 339,7	-3,7
I kv 2011	767,2	-14,6	21,9	-556,2	-8,1	16,2	211,0	-28,0
II kv 2011	992,7	29,4	23,8	-657,0	18,1	16,9	335,7	59,1
III kv 2011	1 120,0	12,8	26,7	-690,3	5,1	18,2	429,7	28,0
IV kv 2011	1 019,8	-8,9	25,0	-757,0	9,7	19,7	262,9	-38,8
2011 kokku	3 899,7	13,3	24,4	-2 660,4	26,6	17,8	1 239,2	-7,5
I kv 2012	901,1	-11,6	23,1	-672,9	-11,1	17,6	228,2	-13,2
II kv 2012	1 124,8	-71,2	26,7	-720,0	7,0	17,8	404,8	77,4
III kv 2012	1 145,1	1,8	25,7	-791,9	10,0	18,6	353,2	-12,7

Joonis 4. Teenuste konto

Tabel 11. Teenuste konto saldod olulisemate teenuseliikide järgi

	Saldo (mln eurot)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012	III kv 2012 / II kv 2011	III kv 2012 / III kv 2011
Veoteenused	185,7	151,5	115,8	43,2	37,4	32,8	-23,6	-37,6
kaubavedu	23,0	10,0	-15,2	5,4	2,5	-4,3	-252,0	-166,1
reisijatevedu	74,6	46,6	54,5	17,4	11,5	15,4	17,0	-26,9
muud veoteenused	88,2	94,9	76,5	20,5	23,4	21,7	-19,4	-13,3
Reisiteenused	152,7	145,4	147,6	35,5	35,9	41,8	1,5	-3,4
Ehitusteenused	6,8	5,6	1,4	1,6	1,4	0,4	-75,5	-80,0
Arvuti- ja infoteenused	20,3	35,8	16,2	4,7	8,8	4,6	-54,6	-19,9
Muud äriteenused	55,7	59,4	65,0	13,0	14,7	18,4	9,4	16,7
Valitsusteenused	5,2	3,5	1,1	1,2	0,9	0,3	-69,5	-79,5
Ülejäänud teenused	3,3	3,5	6,1	0,8	0,9	1,7	72,1	83,3
Teenused kokku	429,7	404,8	353,1	100,0	100,0	100,0	-12,8	-17,8

Teenuste eksport suurenes aastataguse perioodiga võrreldes 2% ehk oluliselt aeglasemini kui nende import (vt tabel 12). Viimati oli ekspordi aastakasv madalam 2010. aasta I kvartalis. Vaatamata kasvu aeglustumisele osutati välisriikidele teenuseid 1,1 mld euro väärtuses, mis oli kvartali arvestuses järjekordne rekord. Teenuste ekspordi struktuur püsis suhteliselt stabiilne. Suurima osa teenuste ekspordist andsid veoteenused (37% teenuste koguekspordist), järgnesid reisiteenused (27%) ja muud äriteenused (19%). Aastaga kasvas muude äriteenuste, arvuti- ja infoteenuste ning reisiteenuste eksport. Muude äriteenuste hulka kuuluvad sellised teenused nagu kaubandusteenused, kasutusrent, õigusabi-, raamatupidamis-, juhtimiskonsultatsiooni-, teadus-, tehnilised jms teenused. Samal ajal veoteenuste ja ehitusteenuste eksport kahanes pisut. Kaks kolmandikku teenuste ekspordist suundus Euroopa Liidu riikidesse eesotsas Soomega (vt tabel 13). Nendesse riikidesse läinud ekspordi kogumaht vähenes 2%. Eksport peamisse partnerriiki Soome oli III kvartalis 7% väiksem kui eelmise aasta samas kvartalis, kusjuures ekspordi struktuur oli suhteliselt samasugune nagu II kvartalis: 42%

Tabel 12. Teenuste eksport olulisemate teenuseliikide järgi

	Maht (mln eurot)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012	III kv 2012 / II kv 2011	III kv 2012 / III kv 2011
Veoteenused	433,6	430,8	426,9	38,7	38,3	37,3	-0,9	-1,5
kaubavedu	187,0	202,4	199,8	16,7	18,0	17,4	-1,3	6,8
reisijatevedu	100,2	78,9	90,3	8,9	7,0	7,9	14,4	-9,9
muud veoteenused	146,4	149,4	136,8	13,1	13,3	11,9	-8,4	-6,6
Reisiteenused	304,1	292,5	309,2	27,1	26,0	27,0	5,7	1,7
Ehitusteenused	68,8	57,7	68,0	6,1	5,1	5,9	17,8	-1,2
Arvuti- ja infoteenused	43,5	63,3	46,7	3,9	5,6	4,1	-26,2	7,3
Muud äriteenused	186,3	202,5	214,1	16,6	18,0	18,7	5,7	15,0
Valitsusteenused	9,1	9,6	10,9	0,8	0,9	1,0	13,7	19,1
Ülejäänud teenused	74,6	68,4	69,2	6,7	6,1	6,0	1,1	-7,2
Teenused kokku	1 120,0	1 124,8	1 145,1	100,0	100,0	100,0	1,8	2,2

Tabel 13. Teenuste eksport riikide ühenduste järgi

	Maht (mln eurot)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012	III kv 2012 / II kv 2011	III kv 2012 / III kv 2011
EL-27	806,5	771,5	787,6	72,0	68,6	68,8	2,1	-2,3
Soome	322,8	303,6	300,8	28,8	27,0	26,3	-0,9	-6,8
Rootsi	96,3	89,6	92,7	8,6	8,0	8,1	3,5	-3,7
Saksamaa	53,7	54,9	72,7	4,8	4,9	6,4	32,5	35,4
Läti	61,5	65,6	66,8	5,5	5,8	5,8	1,9	8,6
Suurbritannia	56,3	54,5	47,2	5,0	4,8	4,1	-13,4	-16,1
SRÜ	143,9	144,7	156,5	12,9	12,9	13,7	8,1	8,7
Venemaa	110,8	109,9	122,5	9,9	9,8	10,7	11,5	10,6
Kasahstan	12,7	13,8	14,0	1,1	1,2	1,2	1,7	10,2
Ülejäänud riigid	169,6	208,6	201,0	15,1	18,5	17,5	-3,6	18,5
<i>offshore</i> -piirkonnad	49,5	61,7	52,6	4,4	5,5	4,6	-14,8	6,4
Ameerika Ühendriigid	26,5	41,4	46,8	2,4	3,7	4,1	12,9	76,4
Norra	29,8	26,5	31,7	2,7	2,4	2,8	19,6	6,4
Teenuste eksport kokku	1 120,0	1 124,8	1 145,1	100,0	100,0	100,0	1,8	2,2

ekspordist hõlmasid reisiteenused, 28% veoteenused, 14% muud äriteenused ja 12% ehitusteenused. Teenuste eksport SRÜ riikidesse, peamiselt Venemaale, kasvas. Poole teenuste ekspordist Venemaale moodustasid veoteenused, ülejäänud valdavalt reisi- ja muud äriteenused. Ligi viiendiku võrra suurenes teenuste eksport ülejäänud riikidesse, sealhulgas eksport Ameerika Ühendriikidesse ligi kaks korda. Sinna müüdi põhiliselt reisi-, veo- ning arvuti- ja infoteenuseid; madala maksumääraga piirkondadesse peamiselt veoteenuseid ning mõnevõrra ka arvuti- ja infoteenuseid. Märkimisväärselt suurenes teenuste eksport Saksamaale. Kasvu panustasid põhiliselt muud äriteenused (äri- ja juhtimiskonsultatsioonid ning suhtekorraldus).

Teenuste import suurenes aastaga 15% ja oli 792 mln eurot (vt tabel 14). Ligilähedaselt sama suure osa kui teenuste ülejäägis ja nende ekspordis moodustasid ka teenuste impordis veoteenused – 39%. Järgnesid reisiteenused (20%) ja muud äriteenused (29%). Teenuste impordi kasvu panustasid enim veoteenused, mille maht suurenes 26%. Veoteenuste import on tugevas korrelatsioonis kaupade impordiga, sest hoogne kaupade import suurendab ühtlasi importkaupade kohaletoimetamise kulu. Kiiresti kasvas ka arvuti- ja infoteenuste ning muude äriteenuste import. Ülejäänud liiki teenuste juurdekasv

Tabel 14. Teenuste import olulisemate teenuseliikide järgi

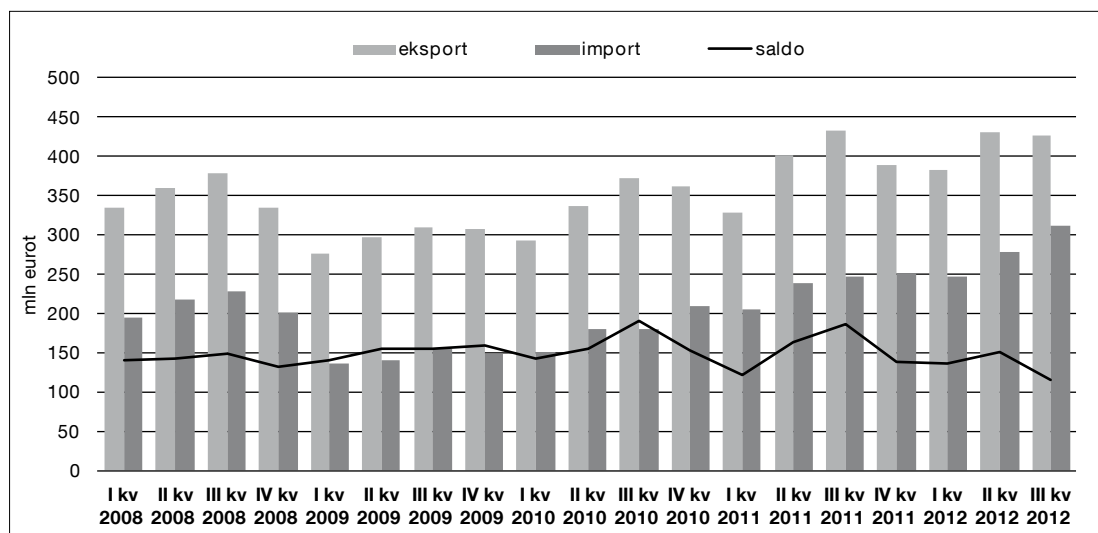
	Maht (mln eurot)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012	III kv 2012 / II kv 2011	III kv 2012 / III kv 2011
Veoteenused	247,9	279,3	311,1	35,9	38,8	39,3	11,4	25,5
kaubavedu	164,0	192,4	215,1	23,8	26,7	27,2	11,8	31,2
reisijatevedu	25,6	32,3	35,8	3,7	4,5	4,5	10,8	39,8
muud veoteenused	58,2	54,5	60,2	8,4	7,6	7,6	10,5	3,4
Reisiteenused	151,3	147,1	161,6	21,9	20,4	20,4	9,9	6,8
Ehitusteenused	62,0	52,1	66,6	9,0	7,2	8,4	27,9	7,5
Arvuti- ja infoteenused	23,3	27,5	30,5	3,4	3,8	3,8	10,9	31,1
Muud äriteenused	130,6	143,1	149,2	18,9	19,9	18,8	4,2	14,2
Valitsusteenused	5,8	6,0	4,8	0,8	0,8	0,6	-20,6	-17,6
Ülejäänud teenused	69,4	65,0	68,2	10,1	9,0	8,6	4,9	-1,9
Teenused kokku	690,3	720,0	791,9	100,0	100,0	100,0	10,0	14,7

oli tagasihoidlikum, mõnel juhul import isegi vähenes. 80% teenustest osteti sisse Euroopa Liidu riikidest, enim Soomest, Saksamaalt, Lätist ja Rootsist (vt tabel 15). Mahuliselt suurenes teenuste import Euroopa Liidust 12%. Soomest imporditi põhiliselt reisiteenuseid (38% teenuste impordist Soomest), veoteenuseid (29%) ja muid äriteenuseid (17%). Saksamaalt imporditi peamiselt veo- ja ehitusteenu- seid, Lätist muid äriteenuseid ja veoteenuseid. Rootsist osteti sisse suures osas veoteenuseid (51%), aga ka sideteenuseid ja muid äriteenuseid. Teenuste import SRÜ riikidest (peamiselt Venemaalt) suu- renes enam kui 40% ning hõlmas koguimpordist 8%. Põhiliselt imporditi veo-, reisi- ja äriteenuseid. Teenuste sisseost ülejäänud riikidest kasvas ligi viiendiku võrra. Hiinast ja madala maksumääraga piirkondadest osteti valdavalt veoteenuseid, Norrast reisiteenuseid.

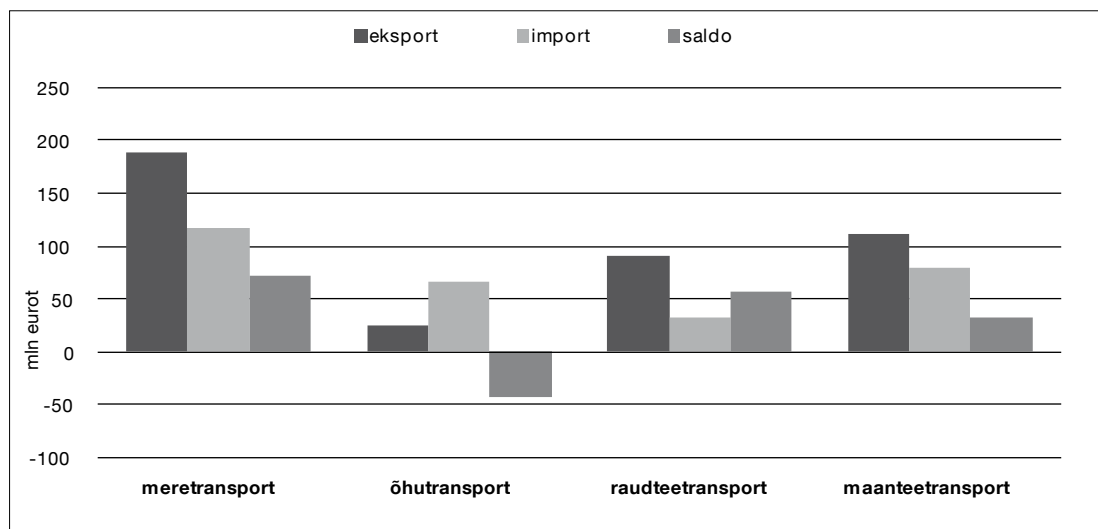
Tabel 15. Teenuste import riikide ühenduste järgi

	Maht (mln eurot)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012	III kv 2012 / II kv 2011	III kv 2012 / III kv 2011
EL-27	563,7	564,1	632,4	81,7	78,4	79,9	12,1	12,2
Soomes	102,0	102,5	114,5	14,8	14,2	14,5	11,7	12,2
Saksamaa	84,4	69,6	81,7	12,2	9,7	10,3	17,3	-3,3
Läti	63,6	64,4	70,7	9,2	8,9	8,9	9,8	11,3
Rootsi	70,0	67,6	65,7	10,1	9,4	8,3	-2,7	-6,0
Leedu	34,5	35,8	38,2	5,0	5,0	4,8	6,9	10,9
SRÜ	42,7	64,3	60,4	6,2	8,9	7,6	-6,0	41,5
Venemaa	32,2	50,0	45,6	4,7	6,9	5,8	-8,8	41,7
Ukraina	3,4	6,3	8,7	0,5	0,9	1,1	38,0	157,6
Ülejäänud riigid	83,9	91,7	99,1	12,2	12,7	12,5	8,1	18,1
Hiina	13,0	14,1	16,4	1,9	2,0	2,1	15,7	26,1
Norra	12,6	18,3	15,3	1,8	2,5	1,9	-16,8	20,9
<i>offshore</i> -piirkonnad	7,6	10,8	13,6	1,1	1,5	1,7	25,9	78,9
Teenuste import kokku	690,3	720,0	791,9	100,0	100,0	100,0	10,0	14,7

Eesti maksebilansi teenustekonto ühe tähtsaima teenuseliigi – **veoteenuste** – ülejääk vähenes aastatagusega võrreldes ligi 40% ning moodustas 116 mln eurot (vt tabelid 11, 12 ja 14 ning joonised 5 ja 6). Kui aastaid on veoteenuste alamkontode – reisijateveo, kaubaveo ja muude veoteenuste – ekspordi-impordi saldod olnud positiivsed, siis 2012. aasta III kvartalis ületas kaubavedude import nende eksporti. Nagu eespool märgitud, oli osaliselt selle põhjuseks suuremahulise kaubaimporti kohaleveo kulu. Languses olid ka reisijateveo ja muude veoteenuste ülejäägid. Veoteenuste alla kuuluvad ladustamine, pakendamine, navigatsioonitasud, päästetööd jms. Kui analüüsida veoteenuste ülejääki transpordiliikide lõikes, siis enim panustas ülejääki meretransport, millele järgnesid raudtee- ja maanteetransport (vt joonis 6). Õhutransport oli III kvartalis puudujäägiga, st sisseostetud õhutranspordi veoteenused ületasid välismaale osutatud õhutranspordi veoteenuste mahtu.

Joonis 5. Veoteenuste konto

Joonis 6. Veoteenuste saldo struktuur transpordiliigi järgi 2012. aasta III kvartalis

Veoteenuste eksport vähenes eelmise aasta sama kvartaliga võrreldes pisut ja oli 427 mln eurot. Sellest ligi poole hõlmas kaubavedu, 32% muud veoteenused ja ülejäänud oli reisijatevedu. Kaubaveo ekspordi maht kasvas 7%, muude veoteenuste ja reisijateveo eksport aga kahanes 7–10%. Transpordiliigiti kasvas veoteenuste eksport meritsi (7%), samal ajal kui eksport raudteed mööda ja õhustranspordi abil vähenes. Lennuveedude müük välismaale kahanes viiendiku võrra ja seda nii reisijate- kui ka kaubaveo osas. 65% veoteenustest osutati Euroopa Liidu riikidele, 16% SRÜ riikidele (valdavalt Venemaale) ning 19% ülejäänud riikidele (vt tabel 16). Kaks põhilist ekspordipartnerit olid naaberriigid Soome ja Venemaa. Kui veoteenuste müük Soome mõnevõrra vähenes, siis nende eksport Venemaale ei muutunud. Märkimisväärselt suurenes veoteenuste eksport Läti, aga ka Šveitsi ja Ameerika Ühendriikidesse.

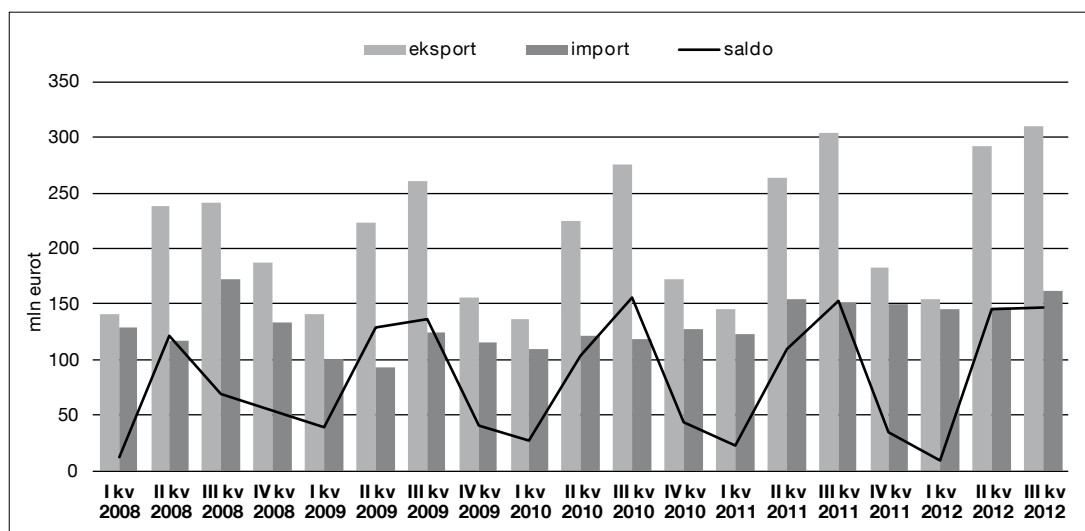
Tabel 16. Veoteenused riikide ühenduste järgi 2012. aasta III kvartalis

	Veoteenuste eksport				Veoteenuste import		
	Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)	Muut (%), III kv 2012 / III kv 2011		Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)	Muut (%), III kv 2012 / III kv 2011
EL-27	276,8	64,8	-1,3	EL-27	244,8	78,7	26,4
Soome	83,8	19,6	-5,5	Rootsi	33,6	10,8	16,8
Rootsi	43,8	10,3	9,6	Soome	33,2	10,7	21,6
Läti	29,1	6,8	33,9	Saksamaa	30,1	9,7	16,2
Suurbritannia	22,2	5,2	-11,7	Läti	24,4	7,9	17,7
Holland	18,6	4,4	-14,4	Leedu	18,7	6,0	9,0
SRÜ	67,3	15,8	-10,6	SRÜ	25,6	8,2	53,0
Venemaa	60,8	14,2	0,1	Venemaa	20,0	6,4	84,4
Ukraina	3,0	0,7	-41,6	Valgevene	2,9	0,9	-21,4
Ülejäänud riigid	82,8	19,4	6,3	Ülejäänud riigid	40,8	13,1	8,7
<i>offshore</i> -piirkonnad	31,9	7,5	-4,4	Hiina	13,7	4,4	19,3
Šveits	21,8	5,1	9,9	<i>offshore</i> -piirkonnad	8,3	2,7	51,1
USA	11,7	2,7	8,5	Šveits	3,3	1,1	107,2
Veoteenuste eksport kokku	426,9	100,0	-1,5	Veoteenuste import kokku	311,1	100,0	25,5

Veoteenuste import suurenes hüppeliselt (26%) ja oli 311 mln eurot. Veoteenuste impordis hõivas kaalu-kama osa kaubavedu (69%), mis on suuresti seotud kaupade impordi arenguga. Muude veoteenuste ja reisijateveo osakaalud olid vastavalt 19% ja 12%. Reisijateveo import kasvas aastaga 40% ja kaubaveo import 31%, muude veoteenuste impordi kasv oli tagasihoidlikum. Transpordiliigiti suurenes veoteenuste import jõudsalt kõigi transpordiliikide, eelkõige meretranspordi arvestuses (ligi 40%). Kuna kaupade import Euroopa Liidu riikidest moodustas kaupade koguimpordist 83%, siis seletub sellega ka neist riikidest ostetud veoteenuste kõrge osakaal veoteenuste impordi kogumahas (79%), mis suurenes aastaga neljandiku võrra. Veoteenuste ost SRÜ riikidest (valdavalt Venemaalt) kasvas poole võrra. Veoteenuste impordis olid juhtival kohal Rootsi ja Soome (11% kogumahust), millele järgnesid Saksamaa, Läti ja Venemaa.

Reisiteenuste import kasvas III kvartalis kiiremini kui eksport. Seetõttu kahanes reisiteenuste ülejääk eelmise aasta sama perioodiga võrreldes 3% ja moodustas 148 mln eurot (vt joonis 7). Reisiteenuste ülejääk panustas teenuste ülejääki 42% ehk teistest teenuseliikidest rohkem.

Reisiteenuste eksport oli III kvartalis 309 mln eurot, kasvades aastaga ligi 2%. 2011. aasta suvel oli välituristide üheks turismimagnetiks Tallinn kui Euroopa kultuuripealinn ja seetõttu kasvas sel ajal oluliselt külaliste arv nii Euroopast kui ka kaugemalt. 2012. aasta vihmane suvi ja majanduslangus Euroopas vähendas küllastajate arvu enamikust Euroopa riikidest. Reisiteenuste ekspordi kasv tuli põhiliselt Venemaa, Ameerika Ühendriikide ja Saksamaa turistide kulutuste suurenemisest Eestis (vt tabel 17).

Joonis 7. Reisiteenuste konto

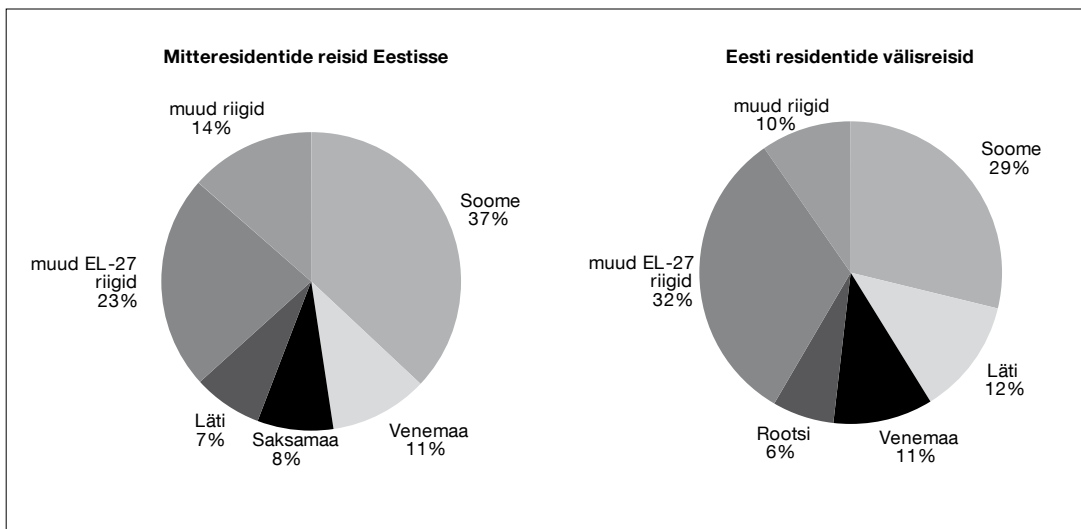
Tabel 17. Reisiteenused riikide ühenduste järgi 2012. aasta III kvartalis*

	Reisiteenuste eksport				Reisiteenuste import		
	Maht (mln euro)	Osa-tähtsus (%)	Muut (%), III kv 2012 / III kv 2011		Maht (mln euro)	Osa-tähtsus (%)	Muut (%), III kv 2012 / III kv 2011
EL-27	233,0	75,4	-5,1	EL-27	119,7	74,1	7,2
Soome	126,9	41,0	-3,1	Soome	43,2	26,7	10,6
Saksamaa	24,7	8,0	7,6	Saksamaa	9	5,6	7,0
Rootsi	15,7	5,1	-23,3	Suurbritannia	7,4	4,6	-5,9
Suurbritannia	10,2	3,3	-30,5	Läti	7,1	4,4	-1,5
SRÜ	35,2	11,4	17,4	SRÜ	11,4	7,1	-16,6
Venemaa	32,0	10,3	13,7	Venemaa	9,5	5,9	-21,2
Ülejäänud riigid	41,0	13,3	43,3	Ülejäänud riigid	30,5	18,9	17,5
USA	15,0	4,9	146,4	Türgi	8,3	5,1	10,5
Norra	6,0	1,9	-3,5	Norra	8,2	5,1	15,7
Reisiteenuste eksport kokku	309,2	100,0	1,7	Reisiteenuste import kokku	161,6	100,0	6,8

* Eesti Panga, OÜ Positium LBS ja statistikaameti andmete alusel.

Külastuste koguarv kahanes aastaga 5%. Kõige enam oli külastajaid Soomest (37%), Venemaalt (11%) ja Saksamaalt (8%; vt joonis 8).

Reisiteenuste import oli III kvartalis 162 mln eurot, kasvades aastaga 7%. Eesti elanikud külastasid erinevaid välisriike 1,1 mln korral (ühel välisreisil võidi külastada ka mitut välisriiki). Kui külastuste koguarv kasvas aastaga 2%, siis Euroopa Liidu riikides käidi 17% rohkem (78% kõigist külastustest) kui eelmisel aastal. Külastused Soome moodustasid kõikidest reisidest 29%. Soome, Suurbritannia, Saksamaa ja Norra on riigid, kuhu turismi eesmärkide kõrval minnakse ka lühiajalist tööd otsima. Varasematest tavapäraest turismisihtriikidest tugevdasid oma positsioone Itaalia, Kreeka ja Hispaania.

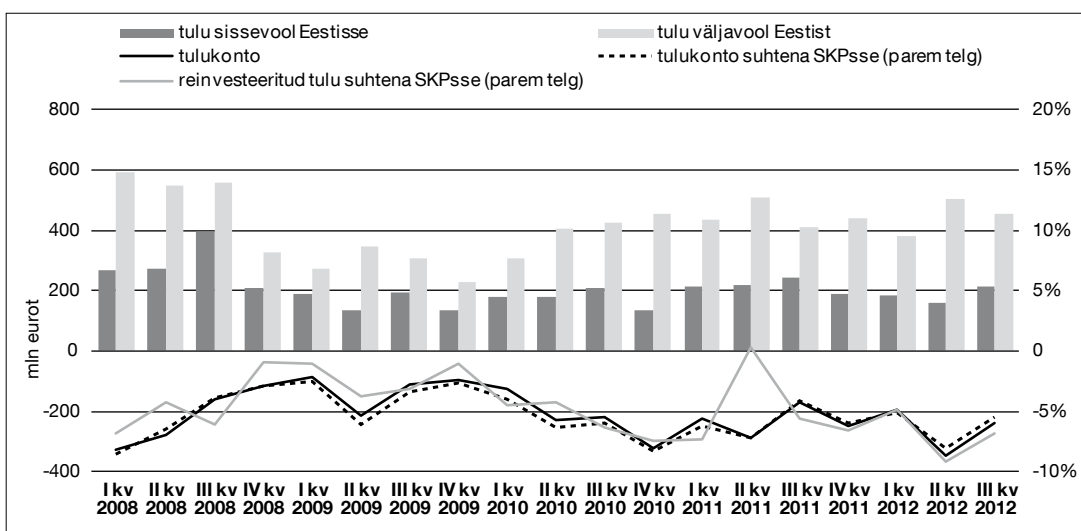

Joonis 8. Välisreiside arv riigiti 2012. aasta III kvartalis

Tulu

Tulu netoväljavool kasvas aastaga enam kui 40% ja oli 240 mln eurot (ligi 6% sama kvartali SKPst). Selle põhjustas residentide välismaal teenitud tööjõu- ja investeerimistulu vähenemine ning mitteresidentide Eestis teenitud tulu suurenemine. Tulu netoväljavoolus oli olulisel kohal reinvesteeringut tulu, mis on arvestuslikku laadi ehk mille puhul reaalseid rahalisi tehinguid ei toimu (vt joonis 9 ja tabel 18).

Tulu kahest peamisest komponendist – tööjõutulust ja investeerimistulust – oli esimese puhul tegu 55 mln euro suuruse netosisseveooluga, teise puhul aga 294 mln euro suuruse netoväljavooluga (vt tabel 19). Seejuures eelmise aasta sama kvartaliga võrreldes tööjõu netotulu pisut kasvas, samal ajal

Joonis 9. Tulukonto

Tabel 18. Tulu

	Sissevool		Väljavool		Saldo	
	Maht (mln eurot)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)	Maht (mln eurot)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)	Maht (mln eurot)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)
I kv 2008	267,1	-15,0	-593,0	2,4	-325,9	23,0
II kv 2008	271,8	1,8	-548,5	-7,5	-276,7	-15,1
III kv 2008	395,9	45,7	-558,7	1,9	-162,8	-41,2
IV kv 2008	207,5	-47,6	-325,9	-41,7	-118,4	-27,3
2008 kokku	1 142,3	-5,6	-2 026,1	-10,7	-883,8	-16,5
I kv 2009	189,2	-8,8	-274,6	-15,7	-85,4	-27,9
II kv 2009	136,4	-27,9	-349,2	27,2	-212,8	149,2
III kv 2009	196,4	43,9	-309,3	-11,4	-112,9	-46,9
IV kv 2009	135,8	-30,9	-230,7	-25,4	-94,9	-16,0
2009 kokku	657,8	-42,4	-1 163,7	-42,6	-506,0	-42,7
I kv 2010	180,3	32,8	-307,8	33,5	-127,5	34,4
II kv 2010	179,9	-0,2	-406,8	32,2	-226,9	78,0
III kv 2010	208,4	15,8	-426,6	4,9	-218,2	-3,8
IV kv 2010	134,6	-35,4	-455,6	6,8	-321,0	47,1
2010 kokku	703,3	6,9	-1 596,9	37,2	-893,5	76,6
I kv 2011	212,6	57,9	-437,2	-4,0	-224,6	-30,0
II kv 2011	218,0	2,6	-506,8	15,9	-288,7	28,5
III kv 2011	243,1	11,5	-411,4	-18,8	-168,3	-41,7
IV kv 2011	187,8	-22,7	-438,8	6,7	-251,0	49,2
2011 kokku	861,6	22,5	-1 794,2	12,4	-932,6	4,4
I kv 2012	186,0	-1,0	-382,9	-12,7	-196,9	-21,5
II kv 2012	158,1	-15,0	-504,9	31,9	-346,8	76,1
III kv 2012	213,1	34,8	-452,6	-10,4	-239,5	-30,9

Tabel 19. Tulu saldo struktuur

	Maht (mln eurot)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012	III kv 2012 / II kv 2012	III kv 2012 / III kv 2011
Tööjõutulu	53,3	44,7	54,8	-31,7	-12,9	-22,9	22,6	2,8
Investeeringutulu	-221,6	-391,5	-294,3	131,7	112,9	122,9	-24,8	32,8
tulu otseinvesteeringutelt	-226,6	-389,6	-296,6	134,7	112,4	123,8	-23,9	30,9
tulu aktsia- või osakapitalilt	-225,0	-393,8	-300,0	133,7	113,6	125,3	-23,8	33,4
dividendid	6,7	-1,4	-2,3	-4,0	0,4	1,0	61,0	-134,1
reinvesteeringutulu	-231,6	-392,3	-297,7	137,7	113,2	124,3	-24,1	28,5
tulu võlgadelt (intressid)	-1,7	4,2	3,4	1,0	-1,2	-1,4	-18,4	-301,9
tulu portfelliinvesteeringutelt	30,4	16,5	16,8	-18,1	-4,8	-7,0	1,8	-44,6
tulu muudelt investeeringutelt	-25,3	-18,4	-14,6	15,1	5,3	6,1	-20,9	-42,5
Tulukonto kokku	-168,3	-346,7	-239,5	100,0	100,0	100,0	-30,9	42,3

kui investeeringutulu netoväljavool suurenes kolmandiku võrra. Investeeringutulu (tulu otse-, portfelli- ja muudelt investeeringutelt) netoväljavool koosnes peaaegu täielikult arvestuslikku laadi reinvesteeringutulu (298 mln eurot). Portfelliinvesteeringute netosissevool oli 17 mln eurot ning muude investeeringute tulu netoväljavool 15 mln eurot. Mõlemad vähenesid aastataguse perioodiga võrreldes enam kui 40%.

Tulu sissevool ehk residentide poolt välismaal teenitud tööjõu- ja investeeringutulu vähenes 2011. aasta III kvartaliga võrreldes 12% ning oli 213 mln eurot (vt tabel 20). 91% tulu sissevoolust oli

seotud Euroopa Liidu riikidega ning see vähenes aastataguse perioodiga võrreldes ligi viiendiku võrra (vt tabel 21). Eriti järsult kahanes tulu sissevool Leedust ja Soomest. Tulu sissevool SRÜst ja ülejäänud riikidest oli küll mahult tagasihoidlik, kuid kasvas kiires tempos.

Tulu sissevoolust kolmandik ehk 71 mln eurot oli tööjõutulu, mis suurenes aastaga 5%. Enim teenisid Eesti residendid tulu Soomes (50% tööjõutulu sissevoolust), millele järgnesid Rootsi, Suurbritannia ja Ameerika Ühendriigid (igaüks 6–8%). Märkimisväärselt kasvas tulu sissevool Ameerika Ühendriikidest ja Saksamaalt.

Ülejäänud osa tulu sissevoolust moodustas investeerimistulu, mis vähenes aastaga peaaegu viiendiku võrra ning oli 142 mln eurot. Investeerimistulu sissevoolust 64% oli otseinvesteeringutulu, 20% portfelliinvesteeringutulu ning ülejäänud muude investeeringute tulu ehk intressitulu. Otseinvesteeringutulu kahanes aastaga 20%. Otseinvesteeringutuluna võeti välja 33 mln euro eest dividende ning reinvesteeriiti kasumeid 45 mln euro väärtuses. Välismaale tehtud portfelliinvesteeringutelt saadud tulu vähenes neljandiku võrra. Tulu intressidelt jäi mahult enam-vähem aastatagusele tasemele.

Tabel 20. Tulu sissevool Eestisse

	Maht (mln eurot)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012	III kv 2012 / II kv 2012	III kv 2012 / III kv 2011
Tööjõutulu	67,9	60,2	71,2	27,9	38,0	33,4	18,4	4,9
Investeerimistulu	175,2	98,0	141,9	72,1	62,0	66,6	44,8	-19,0
tulu otseinvesteeringutelt	114,2	42,3	91,0	47,0	26,7	42,7	115,2	-20,3
tulu aktsia- või osakapitalilt	100,3	27,4	77,6	41,2	17,3	36,4	183,4	-22,6
dividendid	37,5	230,2	33,1	15,4	145,6	15,5	-85,6	-11,8
reinvesteeringutulu	62,8	-202,8	44,5	25,8	-128,2	20,9	-121,9	-29,1
tulu võlgadelt (intressid)	13,9	14,9	13,4	5,7	9,4	6,3	-10,1	-3,7
tulu portfelliinvesteeringutelt	37,4	33,4	27,7	15,4	21,1	13,0	-17,1	-26,0
tulu muudelt investeeringutelt	23,6	22,3	23,1	9,7	14,1	10,9	4,0	-2,0
Tulu sissevool kokku	243,1	158,1	213,1	100,0	100,0	100,0	34,7	-12,4

Tabel 21. Tulu riikide ühenduste järgi 2012. aasta III kvartalis

	Sissevool				Väljavool		
	Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)	Muut (%), III kv 2012 / III kv 2011		Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)	Muut (%), III kv 2012 / III kv 2011
EL-27	193,8	90,9	-17,0	EL-27	388,6	85,9	13,5
Soome	43,1	20,2	-32,6	Rootsi	130,8	28,9	-6,1
Küpros	37,7	17,7	35,0	Soome	96,6	21,4	19,2
Läti	32,1	15,0	6,8	Holland	48,4	10,7	-3,8
Leedu	20,6	9,7	-51,9	Suurbritannia	25,9	5,7	201,8
SRÜ	11,7	5,5	125,0	SRÜ	16,3	3,6	8,7
Venemaa	8,3	3,9	137,4	Venemaa	11,2	2,5	-9,6
Valgevene	4,8	2,2	152,7	Valgevene	2,3	0,5	82,7
Ülejäänud riigid	7,6	3,6	70,9	Ülejäänud riigid	47,7	10,5	-11,7
Ameerika Ühendriigid	4,5	2,1	63,0	Norra	16,6	3,7	569,4
offshore-piirkonnad	0,8	0,4	-30,5	offshore-piirkonnad	11,2	2,5	58,8
Tulu sissevool kokku	213,1	100,0	-12,4	Tulu väljavool kokku	452,6	100,0	10,0

Kui 2011. aasta III kvartalis teenisid välismaal enim investeerimistulu (29% sissetulevast investeerimistulust) finantsvahenduse (v.a kindlustus ja pensionifondid) investorid, siis pangandussektori struktuurimuudatuste tõttu kuulus esikoht 2012. aasta III kvartalis juba veetranspordi investoritele, kellele laekus 21% investeerimistulu sissevoolust (vt joonis 10). Järgnesid finantsvahenduse (19%), peakorterite (14%) ja kindlustuse investorid (12%). Pisut üle 60% investeerimistulu sissevoolust oli seotud kolme riigiga: Küprose (26%), Läti (22%) ja Leeduga (14%). Kui investeerimistulu Küproselst kasvas peaaegu 40% ja Lätist 12%, siis Soomest ja Leedust saadud investeerimistulu kahanes mitmekordselt. Küproselst teenitud investeerimistulust kuulus valdav osa (82%) veetranspordi investoritele ning see suurenes aastataguse perioodiga võrreldes ligi 40%. Lätis teenisid investeerimistulu väga mitme valdkonna investorid. Juhtival kohal olid peakontorite investorid (28% kogu Lätist teenitud investeerimistulust), järgnesid finantsvahenduse (v.a kindlustus ja pensionifondid, 18%), infoala, kindlustuse (v.a kohustuslik sotsiaalkindlustus) ning hulgikaubanduse investorid. Leedus teenitud investeerimistulust kuulus peakontorite investoritele 41% ning kindlustuse (v.a kohustuslik sotsiaalkindlustus) investoritele 34%. Esimesel juhul kahanes tulu aastaga kolm korda, teisel juhul kasvas poole võrra.

Tulu väljavool Eestist suurenes aastaga 10% ja oli 453 mln eurot (vt tabel 22). 86% väljavoolust suundus Euroopa Liidu riikidesse ning selle maht kasvas 14% võrra. Erinevalt tulu sissevoolust oli tulu väljavoolus tööjõutul vaid väike osa, kuivõrd 97% kogu väljavoolust hõlmas investeerimistulu. Absoluutmahus oli tööjõutu väljavool 16 mln eurot ja investeerimistulu väljavool 436 mln eurot; esimene suurenes aastaga 13% ja teine 10%. Eestis teenisid tööjõutu endiselt põhiliselt Soome, Läti, Venemaa ja Ukraina esindajad.

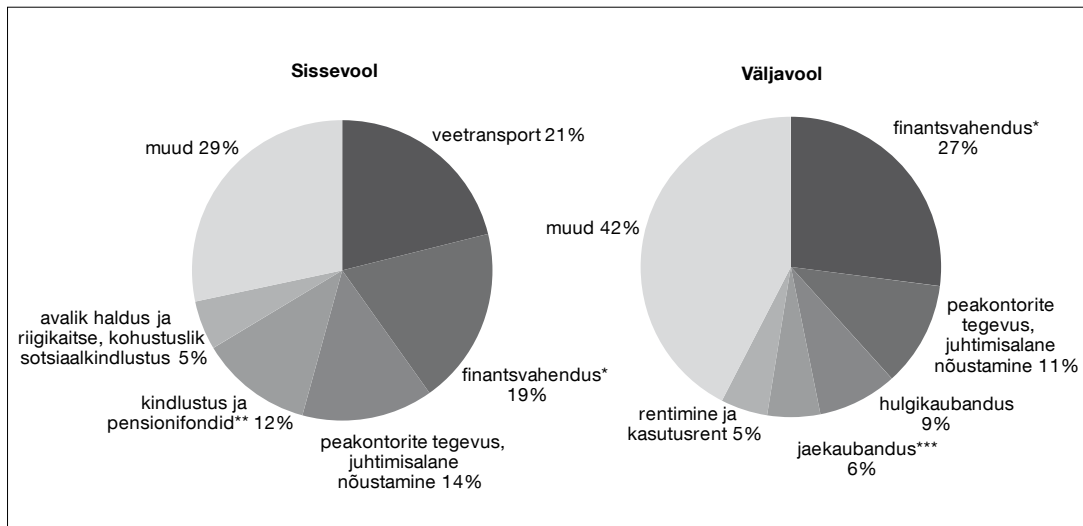
Investeerimistulu väljavoolust hõlmas otseinvesteeringutulu 89%, intressitulu 9% ning portfelliinvesteeringutulu 2%. Aastases võrdluses suurenes otseinvesteeringutulu väljavoolu maht 14%, intressitulu vähenes ligi veerandi võrra ning portfelliinvesteeringutulu tõusis poole võrra. Ligilähedaselt samas mahus kui võtsid residendid välismaistelt otseinvesteeringutelt välja dividende, võeti neid välja ka Eestisse tehtud otseinvesteeringutelt (35 mln eurot). Samal ajal suurenes kasumite reinvesteering, mis moodustas 342 mln eurot. Reinvesteeringutulu hõlmas otseinvesteeringutulu väljavoolust 88%. Teatavasti on reinvesteeringutulu arvestuslikku laadi, mille puhul reaalseid rahalisi tehinguid ei toimu ning mida käsitletakse otseinvesteeringute sissevooluna.

Tabel 22. Tulu väljavool Eestist

	Maht (mln eurot)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012	III kv 2012 / II kv 2012	III kv 2012 / III kv 2011
Tööjõutu	14,5	15,4	16,4	3,5	3,1	3,6	6,1	12,7
Investeerimistulu	396,8	489,4	436,2	96,5	96,9	96,4	-10,9	9,9
tulu otseinvesteeringutelt	340,8	431,9	387,6	82,9	85,5	85,6	-10,3	13,7
tulu aktsia- või osakapitalilt	325,2	421,1	377,6	79,1	83,4	83,4	-10,3	16,1
dividendid	30,8	231,6	35,4	7,5	45,9	7,8	-84,7	14,8
reinvesteeringutulu	294,4	189,5	342,2	71,6	37,5	75,6	80,6	16,2
tulu võlgadelt (intressid)	15,6	10,7	10,0	3,8	2,1	2,2	-6,8	-36,0
tulu portfelliinvesteeringutelt	7,1	16,9	10,9	1,7	3,4	2,4	-35,6	54,6
tulu muudelt investeeringutelt	49,0	40,7	37,7	11,9	8,1	8,3	-7,3	-23,0
Tulu väljavool kokku	411,4	504,9	452,6	100,0	100,0	100,0	-10,4	10,0

Välismaised investorid teenisid Eestis valdavalt finantsvahendusest (v.a kindlustus ja pensionifondid, 27% kogu investeerimistulu väljavoolust), peakontorite tegevusest (11%) ja hulgikaubandusest (9%). Väiksemas mahus teeniti veel jaekaubandusest, kasutusrendist, kinnisvaraalasest tegevusest ning laondusest ja veondust abistavatelt tegevusaladelt (vt joonis 10). Tulu investeeringutelt finantsvahendusse, kinnisvaraalasesse tegevusse ning laondusse ja veonduse abitegevustesse kahanes, samal ajal kui tulu ülejäänud nimetatud valdkondadest, eriti aga jaekaubandusest ja kasutusrendist, suurenes.

Ligi kaks kolmandikku Eestis teenitud investeerimistulust läks kolme riiki: 30% Rootsi, 21% Soome ja 11% Hollandisse. Kui investeerimistulu väljavool Rootsi ja Hollandisse vähenes mõnevõrra, siis väljavool Soome suurenes viiendiku võrra. Rootsi investorite tulust 56% oli seotud finantsvahendusega (v.a kindlustus ja pensionifondid) ning see osakaal vähenes eelmise aasta sama kvartaliga võrreldes üle 20%. Peakontorite tegevusest saadi 15% kogu kohapeal teenitud investeerimistulust ja see kahanes ligi 40% võrra. Väiksemas mahus teeniti tulu Eestis veel ka telekommunikatsioonist, jae- ja hulgikaubandusest ning kinnisvaraalasest tegevusest. Valdskondi, kust Soome investorid Eestis tulu teenisid, oli palju. Esikohal olid finantsvahendus (v.a kindlustus ja pensionifondid, 18% kogu Eestis teenitud investeerimistulust) ning hulgikaubandus (13%). Esimene vähenes aastataguse perioodiga võrreldes viiendiku võrra, teine kasvas mõnevõrra. Soome investorid teenisid tulu muu hulgas näiteks investeeringutelt joogitootmisel, telekommunikatsiooni, hoonete ehitusse, elektriseadmete tootmisel, jaekaubandusse ja kasutusrenti. Kui 2011. aasta III kvartalis tegutsesid Hollandi investorid Eestis põhiliselt laonduses ja veonduse abitegevustes ning said sealt põhiosa investeerimistulust (87%), siis 2012. aasta III kvartalis teeniti selles valdkonnas vaid ligi veerand investeerimistulust. Juhtivale kohale tõusis peakontorite tegevusest saadav investeerimistulu, mis kasvas kuus korda ja hõlmas 40% Hollandi investorite Eestis teenitud investeerimistulust.

Joonis 10. Investeerimistulu sisse- ja väljavool tegevusalati 2012. aasta III kvartalis

* v.a kindlustus ja pensionifondid

** v.a kohustuslik sotsiaalkindlustus

*** v.a mootorsõidukid ja mootorrattad

Jooksevülekanded ja kapitalikonto

Jooksevülekannete konto ülejääk oli 2012. aasta III kvartalis 77 mln eurot ja see suurenes mõlema võrdlusperioodi suhtes (vt tabel 23).

Saadud **jooksevülekannetest** laekus muule sektorile 70% ehk 110 mln eurot, millest poole moodustas Euroopa Liidu struktuurifondide välisabi kasutamine. Välismaal töötajate rahaülekanded Eestisse olid suurusjärgus 11 mln eurot. Valitsemissektorile tehti ülekandeid 46 mln euro eest, millest 76% moodustas Euroopa Liidu struktuurifondide eraldiste kasutamine.

Jooksevülekannete väljavool oli 80 mln eurot, millest valitsemissektori osa oli 52%. Sissemakse Euroopa Liidu eelarvesse moodustas 84% valitsemissektori rahavoost. Muude sektorite poolt välismaale tehtud ülekanded suundusid valdavalt Euroopa Liidu riikidesse: Soome, Rootsi, Saksamaale ja Suurbritanniasse.

Kapitalikonto ülejääk oli 212 mln eurot ja see suurenes märgatavalt mõlema võrdlusperioodi suhtes. Eestisse tehti 199 mln euro väärtuses kapitaliülekandeid, mis koosnesid põhiliselt Euroopa Liidu toetustest nii valitsemissektorile kui ka muudele sektoritele taristuobjektide rajamiseks. Immateriaalset vara müüdi 13 mln euro eest.

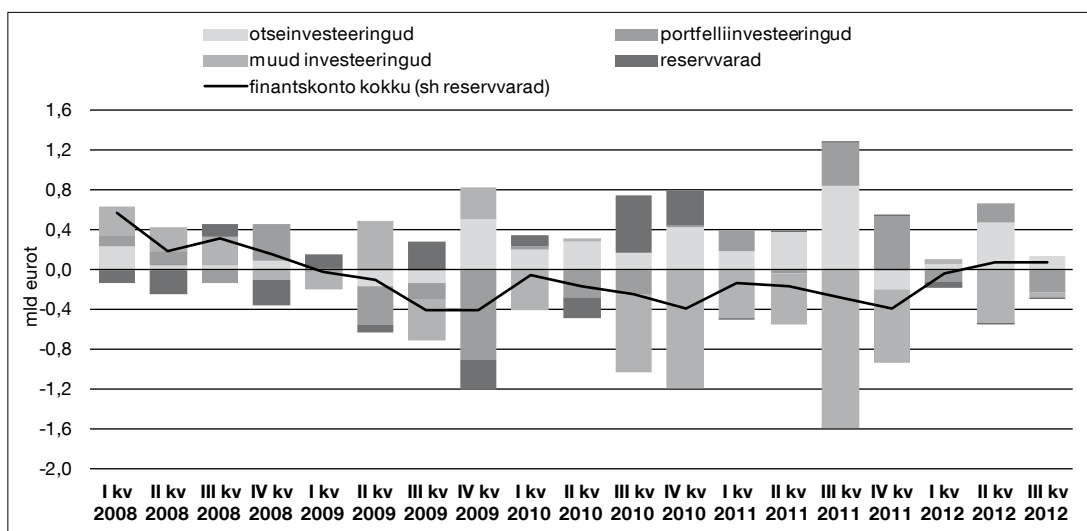
Tabel 23. Jooksevülekanded ja kapitalikonto riikide ühenduste järgi (mln eurot)

	Saadud			Makstud			Saldo		
	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012
Jooksevülekanded	138,2	141,2	156,7	71,0	82,8	80,0	67,2	58,4	76,7
valitsemissektor	55,7	40,4	46,4	37,8	42,9	42,2	17,8	-2,5	4,2
EL-27	54,4	38,2	42,3	35,6	40,9	40,3	18,7	-2,6	2,0
SRÜ	0,7	1,6	2,3	0,2	0,2	0,3	0,5	1,3	2,0
ülejäanud riigid	0,6	0,6	1,8	2,0	1,8	1,6	-1,4	-1,2	0,2
muud sektorid	82,5	100,7	110,3	33,1	39,9	37,8	49,4	60,8	72,5
EL-27	64,1	79,4	85,9	28,7	33,1	30,1	35,4	46,4	55,8
SRÜ	11,3	14,4	13,0	1,2	2,8	2,6	10,1	11,7	10,4
ülejäanud riigid	7,2	6,9	11,4	3,3	4,1	5,0	3,9	2,8	6,4
Kapitaliülekanded	114,7	110,2	199,2	0,0	0,1	-	114,7	110,1	199,2
valitsemissektor	54,1	58,0	127,0	0,0	-	-	54,0	58,0	127,0
muud sektorid	60,6	52,2	72,2	-	0,1	-	60,6	52,1	72,2
Immateriaalne vara	45,1	0,8	12,8	0,2	0,8	0,2	44,9	0,1	12,6

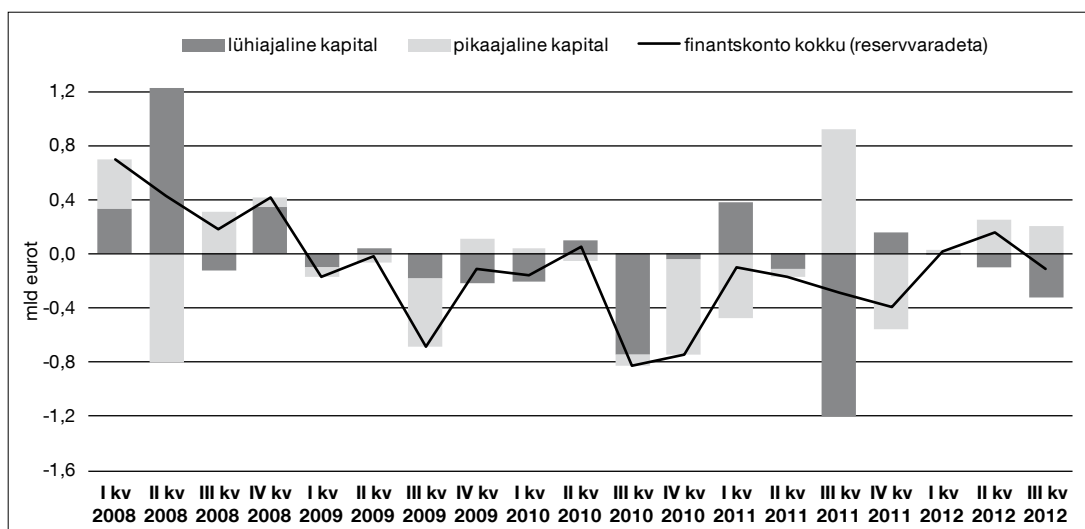
FINANTSKONTO

2012. aasta III kvartalis oli Eesti majandus netolaenuandja, sest finantskonto (reservvaradeta) kaudu läks kapitali välja 109 mln euro võrra enam, kui sisse tuli. Laenuandjad olid eelkõige krediitiasutused ja valtsemisector, kelle väljaminevad rahavood ületasid sissetulevaid rahavooge vastavalt 292 ja 56 mln euro ulatuses. Netolaenusajaad olid ettevõtlussektor ja keskpank. Otseinvesteeringute sissevool ületas nende väljavoolu, portfelli- ja muude investeeringute puhul oli olukord vastupidine.

Finantskonto struktuurist annavad liikide ja tähtaegade järgi ülevaate joonised 11 ja 12.

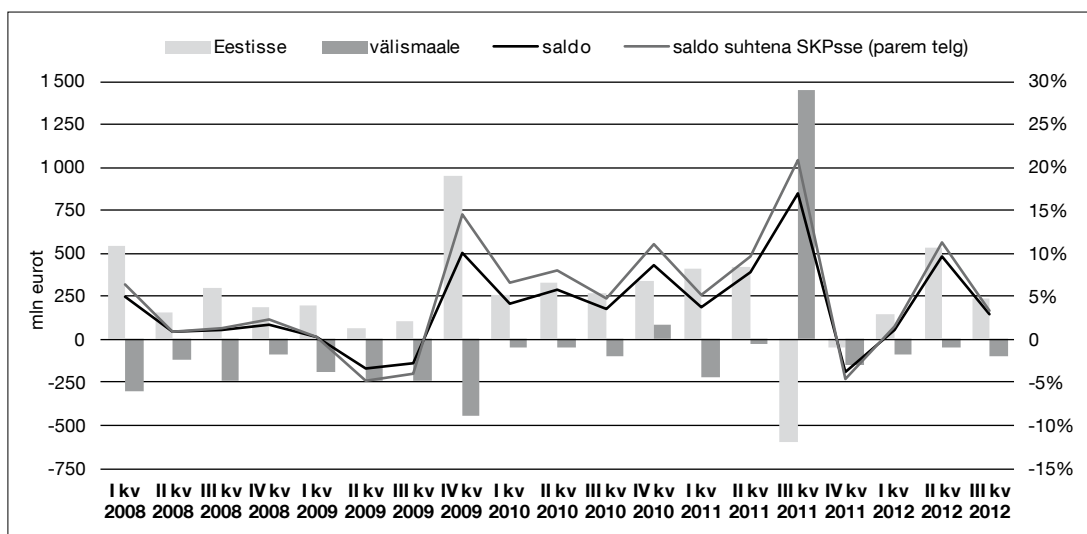
Joonis 11. Muutused välisinvesteeringukapitali voogude struktuuris

Joonis 12. Finantskonto tähtajaline struktuur (v.a reservvarad)

Otseinvesteeringud

Otseinvesteeringute saldo püsis 2012. aasta III kvartalis positiivne ja oli 143 mln eurot. Mitteresidentid töid otseinvesteeringutena Eestisse 236 mln eurot ja Eesti otseinvesteeringud välismaal kasvasid 93 mln euro võrra (vt joonis 13).

Joonis 13. Otseinvesteeringud

Eestisse tehtud otseinvesteeringute kogusumma oli kolmandat kvartalit järjest positiivse saldoga, olles vähem kui pool 2012. aasta II kvartali mahust. Suurim otseinvesteeringute sissevool toimus omakapitali kirjetele: 39 mln eurot aktsia- ja osakapitali ning 342 mln eurot reinvesteeringute tulude kirjele. Kõige rohkem aktsia- ja omakapitaliinvesteeringuid tehti laonduse ja veondust abistavate tegevusalade ettevõtetesse (25 mln eurot). Reinvesteeringute summa ületas ligi poole võrra otseinvesteeringute kogumahtu ning jagunes tegevusalade vahel ühtlasemalt kui 2012. aasta II kvartalis: 27% vahenditest suunati finantsvahendusteenuseid osutavatesse ettevõtetesse ja 14% peakontoritesse. Kvartaliarvestuses suurenes reinvesteeringute tulu 80%, aga sellest ei saa järeldada Eestisse tehtud investeeringute tulususe tõusu, sest II kvartalis jaotati dividende. Otseinvesteeringusuhetes olevate ettevõtete grupisestest laenukohustuste maht kasvas 2012. aasta II kvartaliga võrreldes 32 mln euro võrra. Grupisisesed laenukohused viisid Eestist välja 93 mln eurot (vt tabelid 24 ja 25).

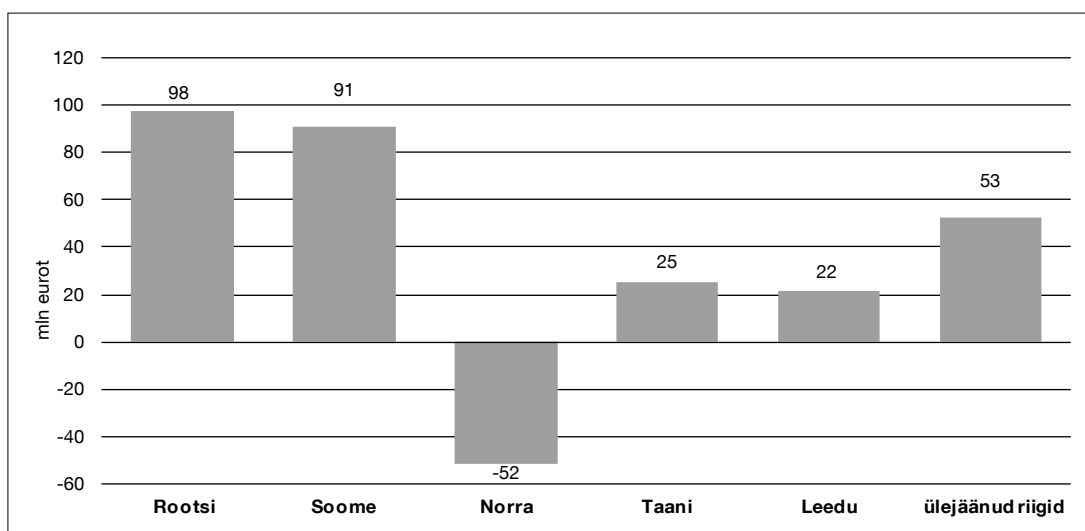
Rootsist pärines 40% ehk 98 mln eurot otseinvesteeringute sissevoolust, järgnes Soome 91 mln euroga. Norra otseinvesteeringud Eestisse vähenesid III kvartalis 52 mln euro võrra. Kvartali jooksul Eestisse tehtud otseinvesteeringud tulid peaaegu täielikult Euroopa Liidust, SRÜ ja muude riikide investeeringud vähenesid mõnevõrra (vt joonis 14 ja tabel 26). Pärast suuremate pankade väliskontrolli alla minekut on peamiselt tänu reinvesteeringute tulule tehtud kvartalitest kvartalis suurimaid otseinvesteeringuid finantssektorisse. 2012. aasta III kvartal ei olnud erand: 39% otseinvesteeringute kogumast läks finantsvahendusteenuseid osutavatesse ettevõtetesse. Mahult järgmised olid investeeringud hulgikaubanduse ettevõtetesse (23%) ning peakontoritesse (8%) (vt joonis 15).

Tabel 24. Eestisse tehtud otseinvesteeringute struktuur

	Aksia- või osakapital		Reinvesteeritud tulu		Muu kapital				Otseinvesteeringud Eestisse kokku	
	Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)	Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)	Nõuded		Kohustused		Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)
					Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)	Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)		
I kv 2008	101,8	18,6	355,2	65,0	-76,9	-14,1	166,3	30,4	546,5	100,0
II kv 2008	29,7	18,6	189,0	118,7	-113,3	-71,1	53,9	33,8	159,3	100,0
III kv 2008	-3,0	-1,0	252,4	85,8	-13,8	-4,7	58,7	20,0	294,3	100,0
IV kv 2008	66,7	36,7	74,0	40,7	78,6	43,3	-37,5	-20,6	181,8	100,0
2008 kokku	195,2	16,5	870,6	73,7	-125,3	-10,6	241,4	20,4	1 181,8	100,0
I kv 2009	120,3	60,6	84,4	42,5	-24,8	-12,5	18,7	9,4	198,6	100,0
II kv 2009	103,7	149,2	83,3	119,9	-18,1	-26,1	-99,3	-143,0	69,5	100,0
III kv 2009	108,6	102,7	182,0	172,0	-83,7	-79,1	-101,1	-95,6	105,8	100,0
IV kv 2009	886,5	93,3	58,8	6,2	76,6	8,1	-71,3	-7,5	950,6	100,0
2009 kokku	1 219,1	92,0	408,4	30,8	-50,0	-3,8	-253,0	-19,1	1 324,5	100,0
I kv 2010	37,1	14,2	201,6	77,2	-19,7	-7,5	42,1	16,1	261,1	100,0
II kv 2010	-187,2	-56,2	191,4	57,5	-36,8	-11,0	365,5	109,8	332,9	100,0
III kv 2010	166,6	61,9	314,3	116,8	100,4	37,3	-312,2	-116,0	269,2	100,0
IV kv 2010	295,4	85,8	306,5	89,1	-275,6	-80,1	17,8	5,2	344,1	100,0
2010 kokku	311,8	25,8	1 013,8	84,0	-231,7	-19,2	113,3	9,4	1 207,3	100,0
I kv 2011	22,4	5,4	335,4	81,5	-79,0	-19,2	132,7	32,2	411,5	100,0
II kv 2011	72,0	17,2	32,0	7,6	187,9	44,9	126,7	30,3	418,5	100,0
III kv 2011	-458,5	76,3	294,4	-49,0	-125,7	20,9	-310,7	51,7	-600,5	100,0
IV kv 2011	-16,8	37,7	312,8	-703,1	-65,4	147,1	-275,1	618,2	-44,5	100,0
2011 kokku	-380,9	-205,9	974,6	526,9	-82,3	-44,5	-326,4	-176,5	185,0	100,0
I kv 2012	-15,0	-10,6	238,7	169,1	-85,0	-60,2	2,5	1,8	141,2	100,0
II kv 2012	331,0	62,3	189,5	35,7	95,6	18,0	-84,9	-16,0	531,3	100,0
III kv 2012	39,3	16,6	342,2	144,7	-103,3	-43,7	-41,6	-17,6	236,6	100,0

Tabel 25. Laenukapitali nõuded ja kohustused välismaise otseinvesteeri suhtes (mln eurot)

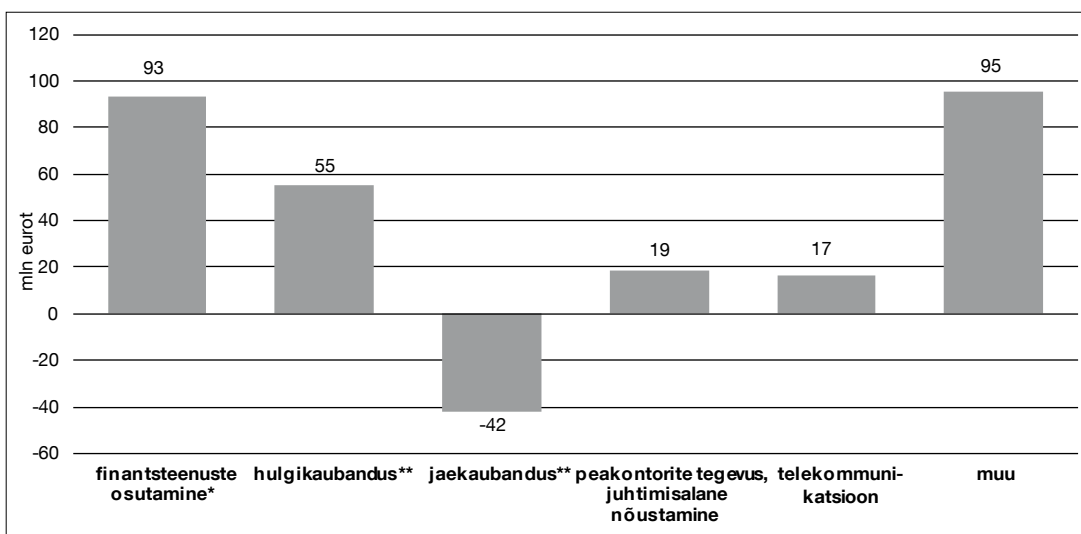
	Nõuded					Kohustused				
	Pikaajalised		Lühiajalised		Kokku	Pikaajalised		Lühiajalised		Kokku
	Andmine	Tagas-tamine	Andmine	Tagas-tamine		Saldo	Saamine	Tagas-tamine	Saamine	
I kv 2008	48,5	22,7	91,2	75,0	42,0	235,1	134,9	121,2	64,7	156,7
II kv 2008	104,2	6,5	156,2	185,0	68,8	115,9	159,6	129,2	93,5	-8,0
III kv 2008	39,2	77,9	155,5	91,1	25,7	268,3	296,1	195,1	109,6	57,6
IV kv 2008	32,4	54,5	174,0	170,8	-18,9	256,8	179,5	337,7	332,3	82,6
2008 kokku	224,3	161,7	576,8	521,8	117,6	876,1	770,2	783,2	600,2	288,9
I kv 2009	30,3	8,5	115,4	98,6	38,6	193,3	131,3	173,1	206,6	28,6
II kv 2009	29,4	27,0	98,6	100,6	0,4	112,3	175,7	82,6	82,7	-63,5
III kv 2009	68,5	31,4	88,5	50,2	75,4	118,6	290,2	271,2	160,1	-60,5
IV kv 2009	42,1	64,4	85,9	123,4	-59,8	143,1	137,4	104,3	162,2	-52,2
2009 kokku	170,2	131,2	388,4	372,8	54,6	567,3	734,5	631,2	611,5	-147,6
I kv 2010	21,1	8,0	75,4	67,4	21,0	133,0	96,3	66,1	64,8	38,0
II kv 2010	15,5	4,9	91,4	76,1	25,9	338,4	67,4	107,8	185,4	193,4
III kv 2010	27,4	184,0	170,2	118,3	-104,7	89,1	90,1	123,3	273,7	-151,5
IV kv 2010	18,2	13,0	431,9	184,5	252,6	182,2	212,9	126,9	130,1	-33,8
2010 kokku	82,2	210,0	769,0	446,2	194,9	742,6	466,7	424,1	653,9	46,1
I kv 2011	24,4	10,6	155,4	97,6	71,6	172,2	73,2	393,4	360,4	131,9
II kv 2011	26,4	3,1	134,5	358,3	-200,6	194,4	135,6	95,7	106,6	47,8
III kv 2011	67,0	25,7	164,3	107,2	98,4	243,7	540,0	80,5	128,7	-344,5
IV kv 2011	23,1	22,7	172,2	87,3	85,2	82,6	327,0	79,4	92,5	-257,5
2011 kokku	140,8	62,0	626,4	650,5	54,7	692,8	1 075,9	649,0	688,2	-422,3
I kv 2012	26,3	10,4	107,4	46,8	76,5	59,8	93,2	115,4	99,0	-17,0
II kv 2012	21,5	10,1	386,8	522,1	-124,0	85,3	139,2	88,6	211,7	-177,0
III kv 2012	20,2	9,3	493,7	411,7	92,9	79,0	86,0	237,9	199,1	31,7

Joonis 14. Eestisse tehtud otseinvesteeringud riigiti 2012. aasta III kvartalis

Tabel 26. Otseinvesteeringud Eestisse riikide ühenduste järgi

	Maht (mln eurot)		Osatähtsus (%)		Muut (%)
	II kv 2012	III kv 2012	II kv 2012	III kv 2012	III kv 2012 / II kv 2012
EL-27	271,5	262,7	51,1	111,0	-3,3
SRÜ	11,0	-7,6	2,1	-3,2	-169,4
Ülejäänud riigid	248,8	-18,5	46,8	-7,8	-107,4
Kokku	531,3	236,6	100,0	100,0	-55,5

Joonis 15. Eestisse tehtud otseinvesteeringud tegevusalati 2012. aasta III kvartalis

* v.a kindlustus ja pensionifondid
 ** v.a mootorsõidukid ja mootorrattad

Otseinvesteeringud välismaale suurenesid 2012. aasta II kvartaliga võrreldes üle 80%. Aktsia- ja osakapitali investeeringuid tehti 31 mln euro eest, mis on kolmandik otseinvesteeringute mahust. Mahukaimad investeeringud, 9 mln eurot, tegid laonduse ja veondust abistavate tegevusalade ettevõtted. Reinvesteeritav tulu välismaale oli 45 mln eurot. Reinvesteeritava tulu kujunemist mõjutasid eelkõige veetranspordi ettevõtted 30 mln euroga. Muu kapitali nõuded suurenesid ja kohustused vähenesid ning nende muutuste tulemusel läks Eestist välja 18 mln eurot. Tütar- ja sidusettevõtete laenukohustused kasvasid kvartaliga 3 mln eurot, millest suurema osa moodustasid lühiajalised võlgnevused. Eesti investorite laenukohustused välismaiste tütar- ja sidusettevõtete vastu vähenesid 1 mln euro võrra (vt tabelid 27-28).

Kõige rohkem investeeriti Küprosele, Soome ja Venemaale, vastavalt 51 mln, 16 mln ja 15 mln eurot. Suurimad investeeringud tegid veetranspordi (51 mln eurot) ning laonduse ja veondust abistavate tegevusalade (18 mln eurot) investorid. Puidutööstuse ettevõtete investeeringud vähenesid 23 mln euro võrra. Peamine investeeringute sihtpiirkond oli Euroopa Liit, kuhu läks 88% investeeringutest (vt tabel 29 ja joonised 16 -17).

Tabel 27. Välismaale tehtud otseinvesteeringute struktuur

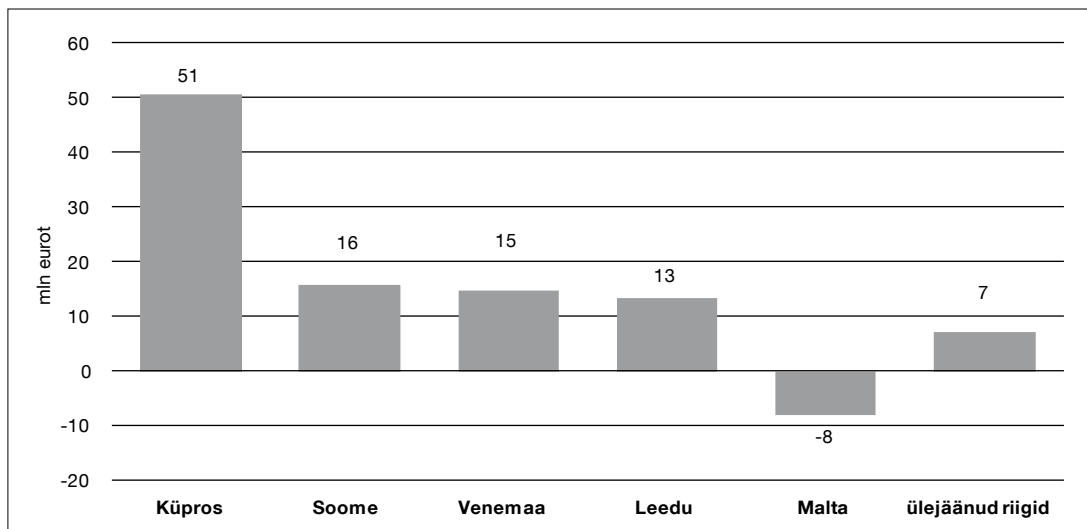
	Aksia- või osakapital		Reinvesteeritud tulu		Muu kapital				Otseinvesteeringud välismaale kokku	
	Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)	Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)	Nõuded		Kohustused		Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)
					Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)	Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)		
I kv 2008	-63,7	21,0	-94,8	31,2	-171,4	56,4	26,0	-8,6	-303,8	100,0
II kv 2008	-47,9	40,0	-4,7	3,9	-6,5	5,5	-60,5	50,6	-119,6	100,0
III kv 2008	-31,2	12,8	-2,5	1,0	-181,1	74,1	-29,7	12,1	-244,5	100,0
IV kv 2008	-7,9	8,6	-34,8	37,8	-60,7	65,8	11,2	-12,1	-92,2	100,0
2008 kokku	-150,7	19,8	-136,7	18,0	-419,7	55,2	-53,1	7,0	-760,2	100,0
I kv 2009	-81,4	42,9	-48,1	25,4	-21,8	11,5	-38,2	20,2	-189,6	100,0
II kv 2009	-32,4	13,6	49,2	-20,7	-204,9	86,1	-49,8	20,9	-238,0	100,0
III kv 2009	-203,2	84,4	-76,5	31,8	38,9	-16,1	0,1	0,0	-240,8	100,0
IV kv 2009	-455,0	102,1	-23,5	5,3	25,0	-5,6	8,0	-1,8	-445,6	100,0
2009 kokku	-772,0	69,3	-99,0	8,9	-162,9	14,6	-80,0	7,2	-1 113,9	100,0
I kv 2010	-9,9	19,0	-58,2	111,4	-43,1	82,4	59,0	-112,9	-52,2	100,0
II kv 2010	-10,9	25,1	-40,1	92,4	12,4	-28,5	-4,8	11,0	-43,4	100,0
III kv 2010	-53,5	56,7	-82,1	87,0	27,2	-28,9	14,0	-14,8	-94,3	100,0
IV kv 2010	-3,9	-4,7	-16,5	-19,9	73,8	89,1	29,4	35,5	82,9	100,0
2010 kokku	-78,2	73,0	-196,9	183,8	70,4	-65,7	97,6	-91,1	-107,1	100,0
I kv 2011	-57,3	25,5	-70,4	31,3	-105,2	46,8	8,2	-3,6	-224,8	100,0
II kv 2011	-29,1	104,8	-43,4	156,2	4,0	-14,3	40,8	-146,7	-27,8	100,0
III kv 2011	1 479,5	102,0	-62,8	-4,3	20,2	1,4	13,7	0,9	1 450,5	100,0
IV kv 2011	-45,1	30,3	-36,7	24,7	-56,9	38,3	-10,0	6,7	-148,8	100,0
2011 kokku	1 347,9	128,5	-213,4	-20,3	-138,0	-13,2	52,6	5,0	1 049,1	100,0
I kv 2012	-10,9	12,8	-50,9	59,5	13,1	-15,3	-36,8	43,0	-85,5	100,0
II kv 2012	-150,7	299,4	202,8	-403,0	-114,4	227,2	11,9	-23,7	-50,3	100,0
III kv 2012	-30,7	32,9	-44,5	47,6	-15,8	16,9	-2,4	2,6	-93,4	100,0

Tabel 28. Laenukapitali nõuded ja kohustused välismaise tütar-/sidusettevõtja suhtes (mln eurot)

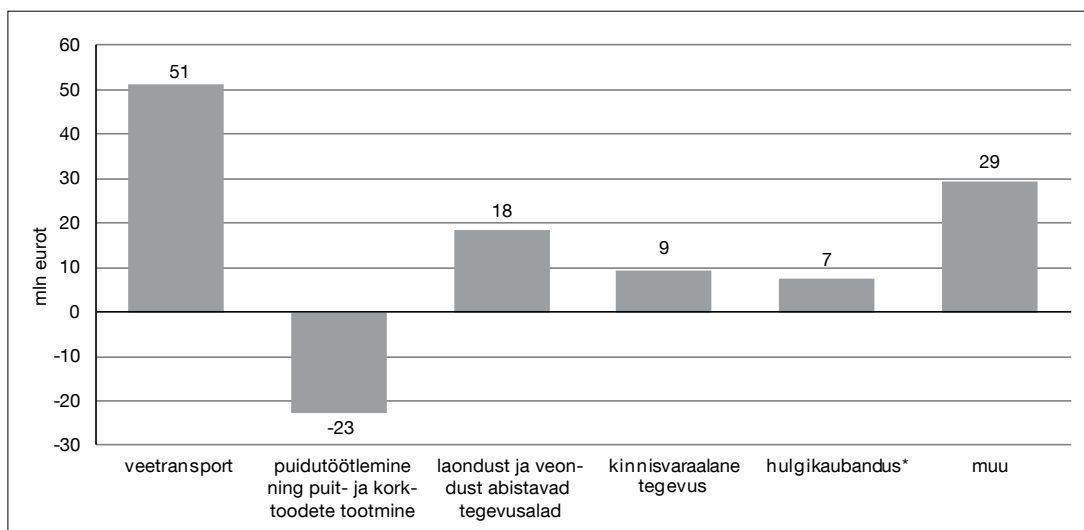
	Nõuded					Kohustused				
	Pikaajalised		Lühiajalised		Kokku	Pikaajalised		Lühiajalised		Kokku
	Andmine	Tagas-tamine	Andmine	Tagas-tamine	Saldo	Saamine	Tagas-tamine	Saamine	Tagas-tamine	Saldo
I kv 2008	169,9	51,6	31,8	28,6	121,6	9,0	3,1	13,1	19,7	-0,7
II kv 2008	63,8	114,3	35,8	18,2	-32,8	1,8	4,3	3,5	26,5	-25,5
III kv 2008	70,1	39,2	34,9	31,4	34,4	1,6	2,1	7,4	26,2	-19,4
IV kv 2008	43,4	29,1	82,7	50,8	46,2	3,9	2,2	14,0	2,9	12,7
2008 kokku	347,1	234,1	185,3	129,0	169,3	16,3	11,8	38,0	75,4	-32,9
I kv 2009	86,7	27,4	41,6	47,6	53,3	3,9	0,9	3,1	6,1	0,0
II kv 2009	197,3	32,2	40,7	21,3	184,5	0,9	2,0	3,9	60,1	-57,3
III kv 2009	45,9	44,8	24,2	23,3	2,0	4,0	1,4	1,6	2,5	1,7
IV kv 2009	67,7	93,0	120,1	66,2	28,6	2,2	1,3	1,3	3,6	-1,3
2009 kokku	397,6	197,5	226,7	158,4	268,4	11,1	5,6	10,0	72,3	-56,9
I kv 2010	32,9	16,2	38,4	23,8	31,3	0,4	1,8	1,5	1,8	-1,7
II kv 2010	35,4	25,5	21,2	22,1	9,0	1,2	0,6	3,1	3,3	0,4
III kv 2010	24,9	28,2	30,1	16,6	10,1	0,3	1,9	0,7	0,5	-1,4
IV kv 2010	48,6	100,3	27,2	17,7	-42,2	2,6	3,1	30,3	4,8	24,9
2010 kokku	141,7	170,2	116,9	80,2	8,2	4,5	7,5	35,6	10,4	22,2
I kv 2011	58,1	48,4	51,8	9,3	52,3	1,3	0,3	8,6	3,3	6,3
II kv 2011	53,2	56,7	14,2	15,7	-4,9	0,7	0,6	1,0	12,8	-11,6
III kv 2011	41,8	19,5	19,2	42,2	-0,7	1,8	2,5	1,7	23,4	-22,5
IV kv 2011	58,8	67,6	34,0	22,9	2,2	1,8	1,9	4,5	1,1	3,3
2011 kokku	211,8	192,2	119,3	90,1	48,9	5,6	5,2	15,8	40,7	-24,5
I kv 2012	34,2	25,7	27,2	18,6	17,1	1,6	4,3	4,4	4,3	-2,5
II kv 2012	78,1	16,2	25,3	11,4	75,8	0,2	3,7	1,4	3,7	-5,7
III kv 2012	40,5	41,0	20,8	17,0	3,4	0,4	0,3	1,6	2,4	-0,7

Tabel 29. Otseinvesteeringud välismaale riikide ühenduste järgi

	Maht (mln eurot)		Osatähtsus (%)		Muut (%)
	II kv 2012	III kv 2012	II kv 2012	III kv 2012	III kv 2012 / II kv 2012
EL-27	-48,1	-82,0	95,6	87,7	70,3
SRÜ	0,5	-11,2	-0,9	11,9	-2 511,9
Ülejäänud riigid	-2,7	-0,3	5,3	0,3	-88,3
Kokku	-50,3	-93,4	100,0	100,0	85,7

Joonis 16. Välismaale tehtud otseinvesteeringud riigiti 2012. aasta III kvartalis

Joonis 17. Välismaale tehtud otseinvesteeringud tegevusalati 2012. aasta III kvartalis

* v.a mootorsõidukid ja mootorrattad

Portfelliinvesteeringud

Portfelliinvesteeringute netoväljavool oli 2012. aasta III kvartalis 232 mln eurot. Netoväljavoolu põhjustasid peamiselt valitsemissektori, krediidasutuste ning keskpanga investeeringud välismaisesse võlaväärtpaberitesse (vt joonis 18 ja tabel 30).

Portfelliinvesteeringute kohustused suurenesid 2012. aasta III kvartalis 7 mln euro võrra (vt tabel 31). Nii nagu II kvartalis, suurenesid ka III kvartalis põhiselt muude sektorite ettevõtete kohustused. Nimetatud ettevõtete võlakirjakohustused kasvasid 19 mln euro võrra, omandiväärtpaberitega seotud kohustused aga kahanesid 10 mln euro võrra. Teiste sektorite panus jäi vaadeldaval perioodil tagasihoidlikuks. Riigiti kasvasid portfelliinvesteeringute kohustused enim Suurbritannia ees, millele järgnesid Luksemburg, Šveits ja Ameerika Ühendriigid (vt joonis 19 ja tabel 32).

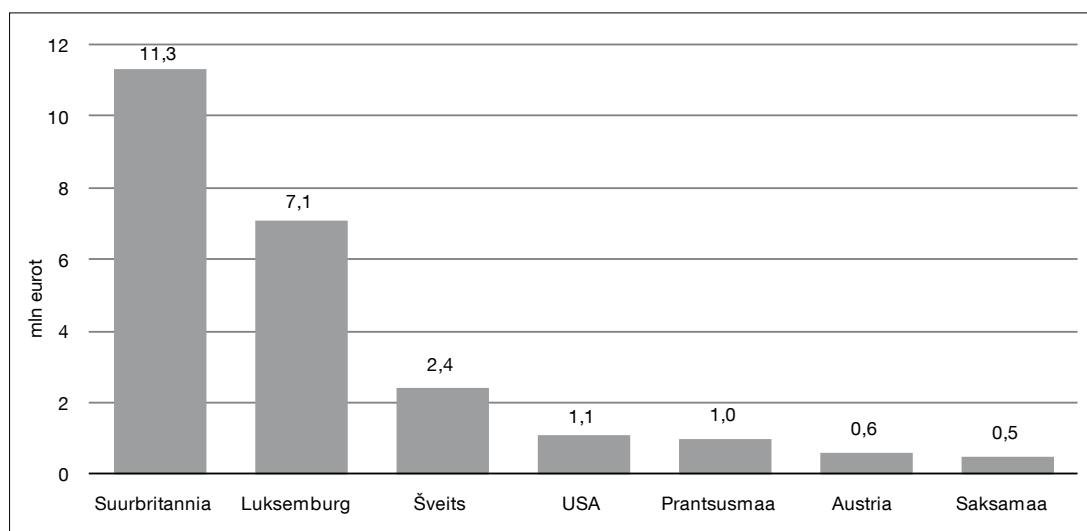
Joonis 18. Portfelliinvesteeringud

Tabel 30. Portfelliinvesteeringud väärtpaberi liigi ja majandussektori järgi (mln eurot)

	Nõuded			Kohustused			Saldo		
	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012
Omandiväärtpaberid	18,3	23,5	-5,4	-28,0	3,4	-8,8	-9,7	26,9	-14,2
keskpank	-	-5,0	-4,4	-	-	-	-	-5,0	-4,4
valitsemissektor	-0,2	9,6	-	-	-	-	-0,2	9,6	-
krediidasutused	5,7	0,6	2,2	-	-	1,5	5,7	0,6	3,7
muud sektorid	12,8	18,3	-3,2	-28,1	3,4	-10,2	-15,3	21,7	-13,4
Võlaväärtpaberid	274,7	-124,8	-234,1	170,0	291,5	15,9	444,7	166,7	-218,2
keskpank	95,2	24,9	-16,0	-	-	-	95,2	24,9	-16,0
valitsemissektor	56,0	-132,2	-192,6	-0,7	-2,9	-0,8	55,3	-135,1	-193,4
krediidasutused	114,2	20,4	-50,9	0,0	0,6	-1,9	114,2	21,0	-52,8
muud sektorid	9,3	-38,0	25,4	170,7	293,7	18,6	180,0	255,7	44,0
Kokku	293,0	-101,2	-239,6	141,9	294,9	7,2	434,9	193,7	-232,4

Tabel 31. Portfelliinvesteeringute kohustuste struktuur

	Omandiväärtpaberid		Võlaväärtpaberid		Kokku	
	Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)	Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)	Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)
I kv 2008	-64,4	-1 463,6	68,8	1 563,6	4,4	100,0
II kv 2008	-15,1	27,3	-40,2	72,7	-55,3	100,0
III kv 2008	-30,0	126,1	6,2	-26,1	-23,8	100,0
IV kv 2008	-103,1	103,5	3,6	-3,6	-99,6	100,0
2008 kokku	-212,6	122,0	38,4	-22,0	-174,3	100,0
I kv 2009	-27,7	46,1	-32,4	53,9	-60,1	100,0
II kv 2009	-7,2	23,8	-23,1	76,2	-30,3	100,0
III kv 2009	8,6	-102,4	-17,0	202,4	-8,4	100,0
IV kv 2009	-67,3	7,8	-796,1	92,2	-863,4	100,0
2009 kokku	-93,6	9,7	-868,6	90,3	-962,2	100,0
I kv 2010	8,3	-830,0	-9,2	920,0	-1,0	100,0
II kv 2010	16,5	-17,2	-112,5	117,2	-96,0	100,0
III kv 2010	-0,8	-29,6	3,5	129,6	2,7	100,0
IV kv 2010	6,1	-11,9	-57,2	111,9	-51,1	100,0
2010 kokku	30,1	-20,7	-175,4	120,6	-145,4	100,0
I kv 2011	0,0	0,0	11,5	100,0	11,5	100,0
II kv 2011	-21,6	73,0	-8,0	27,0	-29,6	100,0
III kv 2011	-28,0	-19,7	170,0	119,8	141,9	100,0
IV kv 2011	-30,9	882,9	27,4	-782,9	-3,5	100,0
2011 kokku	-80,5	-66,9	200,9	167,0	120,3	100,0
I kv 2012	-14,4	48,5	-15,3	51,5	-29,7	100,0
II kv 2012	3,4	1,2	291,5	98,8	294,9	100,0
III kv 2012	-8,8	-122,2	15,9	220,8	7,2	100,0

Joonis 19. Portfelliinvesteeringute kohustuste kasv riigiti 2012. aasta III kvartalis

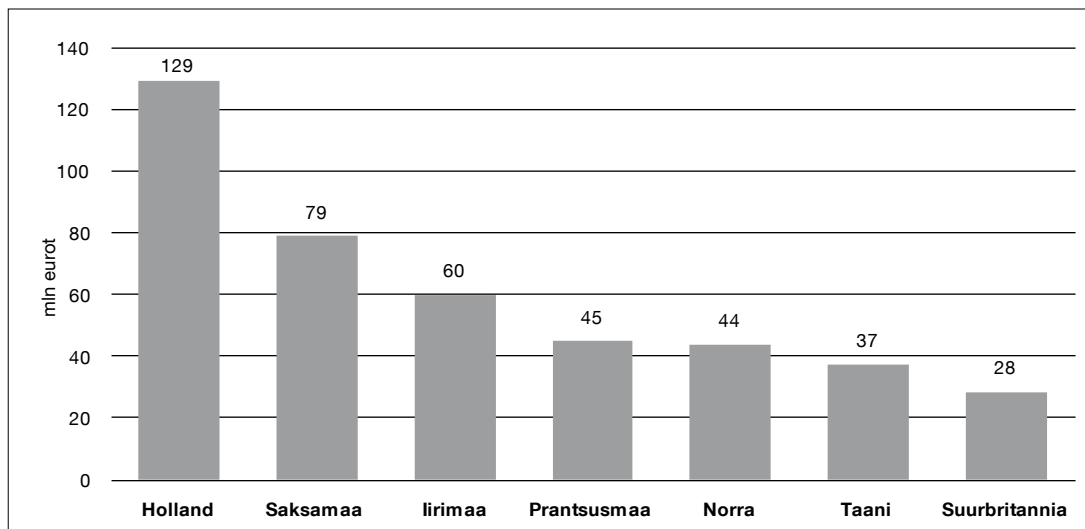
Tabel 32. Portfelliinvesteeringute struktuur riikide ühenduste järgi 2012. aasta III kvartalis

	Maht (mln eurot)		Osatähtsus (%)	
	Nõuded	Kohustused	Nõuded	Kohustused
EL-27	-213,0	6,2	88,9	86,1
SRÜ	0,5	-0,2	-0,2	-2,8
Ülejäänud riigid	-27,1	1,2	11,3	16,7
Kokku	-239,6	7,2	100,0	100,0

Portfelliinvesteeringute nõuded kasvasid vaadeldaval perioodil 240 mln euro võrra (vt tabel 33). Kui investeeringud välismaistesse võlaväärtpaberitesse suurenid 234 mln euro võrra, siis investeeringud omandiväärtpaberitesse 5 mln euro võrra. Nagu II kvartalis, nii suunas ka III kvartalis investeeringuid välismaistesse võlaväärtpaberitesse enim valitsemissektor, kelle investeeringute kogumaht kasvas 193 mln euro võrra. Krediidiasutused ja keskpank suurendasid oma välispositsioone vastavalt 49 ja 20 mln euro võrra. Muude sektorite ettevõtete investeeringud välismaale vähenesid ühtekokku 22 mln euro võrra, peamiselt pensionifondide tegevuse tõttu. Riigiti suurenesid portfelliinvesteeringute nõuded peamiselt Euroopa Liidu riikide, eelkõige Hollandi vastu, millele järgnesid Saksamaa, Iirimaa ja Prantsusmaa (vt tabel 32 ja joonis 20).

Tabel 33. Portfelliinvesteeringute nõuete struktuur

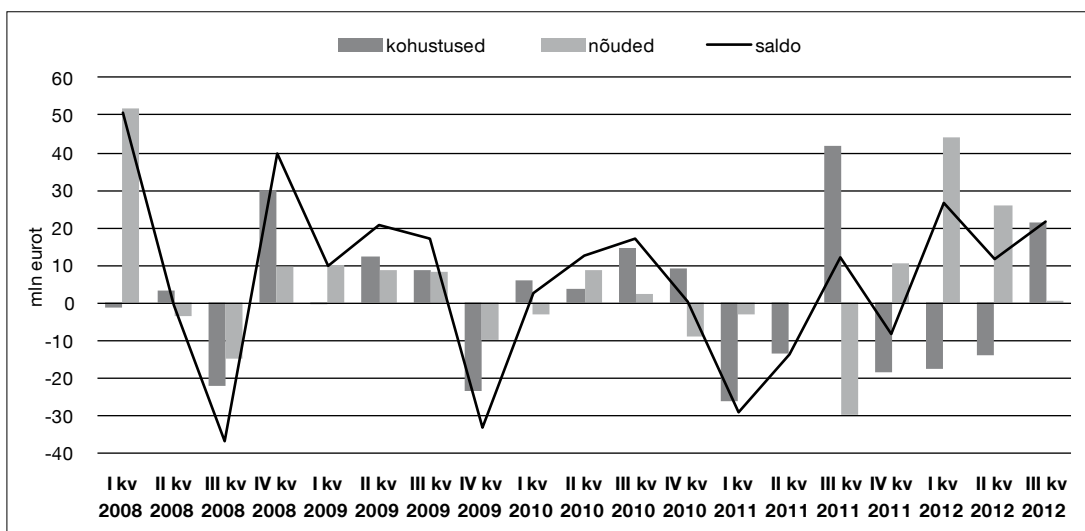
	Omandiväärtpaberid		Võlaväärtpaberid		Kokku	
	Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)	Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)	Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)
I kv 2008	98,4	97,3	2,7	2,7	101,1	100,0
II kv 2008	60,6	30,4	138,5	69,6	199,1	100,0
III kv 2008	-3,7	3,7	-95,4	96,3	-99,1	100,0
IV kv 2008	106,5	22,2	373,0	77,8	479,5	100,0
2008 kokku	261,8	38,5	418,8	61,5	680,6	100,0
I kv 2009	11,7	28,3	29,6	71,7	41,3	100,0
II kv 2009	-16,6	4,8	-328,6	95,2	-345,2	100,0
III kv 2009	-52,2	36,1	-92,4	63,9	-144,6	100,0
IV kv 2009	7,6	-18,6	-48,5	118,6	-40,9	100,0
2009 kokku	-49,5	10,1	-439,9	89,9	-489,4	100,0
I kv 2010	-65,2	-201,9	97,5	301,9	32,3	100,0
II kv 2010	-169,1	92,5	-13,7	7,5	-182,9	100,0
III kv 2010	-9,7	4,1	-229,9	96,0	-239,5	100,0
IV kv 2010	-59,8	-81,6	133,1	181,6	73,3	100,0
2010 kokku	-303,8	95,9	-13,0	4,1	-316,8	100,0
I kv 2011	8,1	4,0	193,2	95,9	201,4	100,0
II kv 2011	-15,2	190,0	7,2	-90,0	-8,0	100,0
III kv 2011	18,3	6,2	274,7	93,8	293,0	100,0
IV kv 2011	90,9	16,7	454,2	83,3	545,2	100,0
2011 kokku	102,1	9,9	929,3	90,1	1 031,6	100,0
I kv 2012	-102,8	118,7	16,2	-18,7	-86,6	100,0
II kv 2012	23,5	-23,2	-124,8	123,3	-101,2	100,0
III kv 2012	-5,4	2,3	-234,1	97,7	-239,6	100,0

Joonis 20. Portfelliinvesteeringute nõuete kasv riigiti 2012. aasta III kvartalis

Tuletisinstrumendid

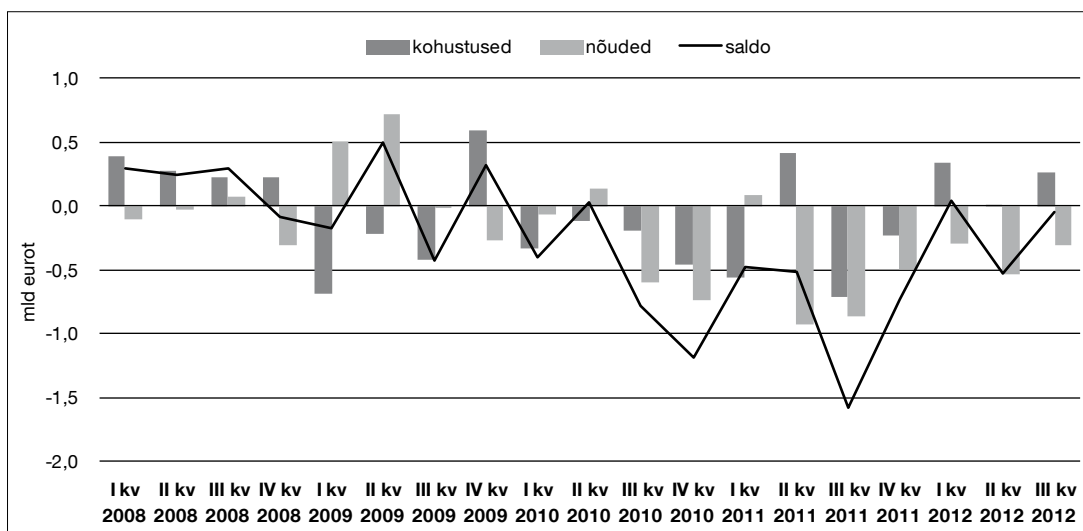
Tuletisinstrumentide netosissevool ulatus 2012. aasta III kvartalis 22 mln euroni (vt joonis 21). Tuletisinstrumentide nõuded vähenesid vaadeldaval perioodil minimaalselt. Kui muude sektorite ettevõtete nõuded suurenesid 13 mln euro võrra, siis krediidasutuste välisnõuded kahanesid samas suurusjärgus. Riigiti vähenesid nõuded enim Suurbritannia ja Taani vastu. Peamiselt krediidi-asutuste toel suurenesid tuletisinstrumentide kohustused vaadeldaval perioodil 21 mln euro võrra. Riigiti vähenesid tuletisinstrumentide kohustused enim Küprose ees.

Joonis 21. Tuletisinstrumendid

Muud investeeringud

Muude investeeringute netoväljavool ulatus III kvartalis 41 mln euron (vt joonis 22). Netoväljavool saavutati peamiselt krediitiasutuste nõuete kasvu ning kohustuste alanemise tagajärjel (vt tabel 34).

Joonis 22. Muud investeeringud

Tabel 34. Muud investeeringud tähtaja järgi (mln eurot)

	Nõuded			Kohustused			Saldo		
	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012
Pikaajaline kapital	6,1	-6,0	-61,3	-160,3	-514,2	91,3	-154,2	-520,2	30,0
keskpank	-0,4	0,4	0,0	-	-	-	-0,4	0,4	0,0
valitsemissektor	0,0	-123,8	-7,2	-163,7	91,1	236,5	-163,7	-32,7	229,3
krediitiasutused	-8,8	260,4	-20,2	-130,2	-581,2	-247,7	-139,0	-320,8	-267,9
muud sektorid	15,3	-143,0	-33,9	133,6	-24,1	102,5	148,9	-167,1	68,6
Lühiajaline kapital	-875,3	-526,9	-240,2	-553,1	516,8	169,4	-1 428,4	-10,1	-70,8
keskpank	-71,7	-82,7	55,2	-163,9	-27,3	37,6	-235,6	-110,0	92,8
valitsemissektor	76,7	43,6	-91,3	-0,5	-1,7	-0,2	76,2	41,9	-91,5
krediitiasutused	-857,0	-209,5	-179,9	-365,3	451,6	118,3	-1 222,3	242,1	-61,6
muud sektorid	-23,3	-278,3	-24,2	-23,4	94,2	13,7	-46,7	-184,1	-10,5
Kokku	-869,2	-532,9	-301,5	-713,4	2,6	260,8	-1 582,6	-530,3	-40,7

Muude investeeringute kohustused kasvasid kvartali jooksul kokku 261 mln euro võrra, kusjuures laenukohustused suurenesid 495 mln euro võrra (vt tabel 35). Laenukohustusi suurendas enim (392 mln euro võrra) valitsemissektor. Hoiuste ja muu kapitaliga seotud kohustused vähenesid.

Tabel 35. Muude investeeringute kohustuste struktuur

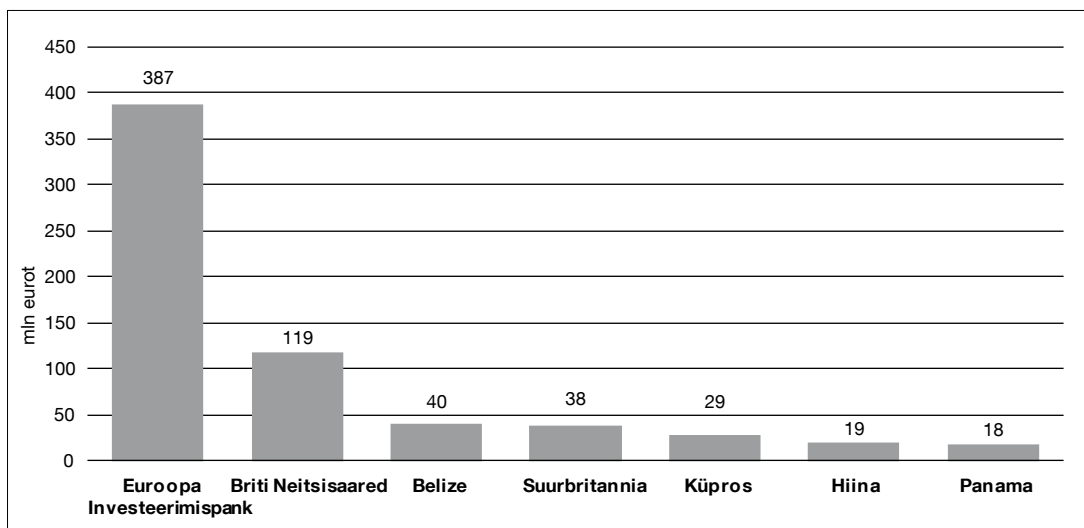
	Kaubanduskrediit		Laenud		Hoiused		Muu kapital		Kokku	
	Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)	Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)	Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)	Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)	Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)
I kv 2008	35,3	8,9	-47,0	-11,9	277,0	69,9	130,7	33,0	396,0	100,0
II kv 2008	83,1	30,4	6,3	2,3	219,4	80,4	-35,8	-13,1	273,0	100,0
III kv 2008	47,9	21,4	150,7	67,3	-20,0	-8,9	45,2	20,2	223,8	100,0
IV kv 2008	-146,3	-66,5	-39,8	-18,1	474,7	215,7	-68,5	-31,1	220,1	100,0
2008 kokku	20,0	1,8	70,2	6,3	951,1	85,5	71,6	6,4	1 112,9	100,0
I kv 2009	-174,1	25,3	-6,3	0,9	-539,1	78,5	32,7	-4,8	-686,8	100,0
II kv 2009	-8,8	4,1	-47,1	21,9	-232,2	107,9	72,9	-33,9	-215,2	100,0
III kv 2009	-95,5	22,8	-13,2	3,1	-183,2	43,7	-127,5	30,4	-419,4	100,0
IV kv 2009	-50,6	-8,5	208,4	35,1	477,9	80,5	-41,7	-7,0	593,9	100,0
2009 kokku	-329,0	45,2	141,8	-19,5	-476,6	65,5	-63,6	8,7	-727,5	100,0
I kv 2010	154,1	-45,8	-21,4	6,4	-663,1	197,1	194,0	-57,7	-336,4	100,0
II kv 2010	150,9	-136,1	11,6	-10,5	-209,7	189,1	-63,6	57,3	-110,9	100,0
III kv 2010	60,0	-32,2	-24,4	13,1	-322,4	172,9	100,3	-53,8	-186,5	100,0
IV kv 2010	-5,5	1,2	-6,1	1,3	-392,5	86,2	-51,5	11,3	-455,5	100,0
2010 kokku	359,5	-33,0	-40,3	3,7	-1 587,7	145,8	179,2	-16,5	-1 089,3	100,0
I kv 2011	177,3	-31,4	-94,0	16,7	-806,7	143,0	159,2	-28,2	-564,3	100,0
II kv 2011	70,0	16,6	-92,0	-21,8	319,7	75,7	125,0	29,6	422,6	100,0
III kv 2011	-4,7	0,7	106,9	-15,0	-455,3	63,8	-360,3	50,5	-713,4	100,0
IV kv 2011	-16,2	7,0	177,3	-76,2	-219,4	94,3	-174,2	74,9	-232,6	100,0
2011 kokku	226,4	-20,8	98,2	-9,0	-1 161,7	106,8	-250,3	23,0	-1 087,7	100,0
I kv 2012	31,9	9,4	276,0	80,9	41,1	12,1	-8,1	-2,4	341,0	100,0
II kv 2012	111,4	4 284,6	47,0	1 807,7	-127,4	-4 900,0	-28,4	-1 092,3	2,6	100,0
III kv 2012	3,9	1,5	495,1	189,8	-110,2	-42,3	-127,9	-49,0	260,8	100,0

Kui krediidasutuste sularaha ja hoiuste kohustused (sh pankadevahelised laenud) kahanesid 147 mln euro võrra², siis keskpanga vastavad kohustused suurenesid 37 mln euro võrra. Muud kohustused vähenesid 128 mln euro võrra, sh valitsemissektori kohustused 156 mln euro võrra. Viimane kajastab Euroopa Liidu fondidest saadud välisabi kasutamist. Kaubanduskrediidi kohustused suurenesid kvartali jooksul 4 mln euro võrra. Riikide ja institutsioonide arvestuses kasvasid muude investeeringute kohustused enim ehk 387 mln euro võrra Euroopa Investeeringupanga ees, millele järgnesid Briti Neitsisaared 119 mln ning Belize 40 mln euroga (vt tabel 36 ja joonis 23).

Tabel 36. Muude investeeringute struktuur riikide ühenduste järgi 2012. aasta III kvartalis

	Maht (mln eurot)		Osatähtsus (%)	
	Nõuded	Kohustused	Nõuded	Kohustused
EL-27	-287,5	147,1	95,4	56,4
SRÜ	-18,1	-4,6	6,0	-1,8
Ülejäänud riigid	4,1	118,3	-1,4	45,4
Kokku	-301,5	260,8	100,0	100,0

² Alates 2008. aasta I kvartalist näidatakse muudes investeeringutes pankadevahelisi laene sularaha ja hoiuste kirjel (varem pika- ja lühiajaliste laenude all). Euroala riikidele Euroopa Keskpanga kehtestatud suunise ning euroalaväliste riikide suhtes kehtiva soovituse järgi tuleb laenude korral vahet teha laenusaaaja olemusel. Nimelt kui pankade ja mittepankade vahelised laenud muudes investeeringutes kajastuvad edasi laenude all, siis pankadevahelised laenud liigitatakse hoiuste alla.

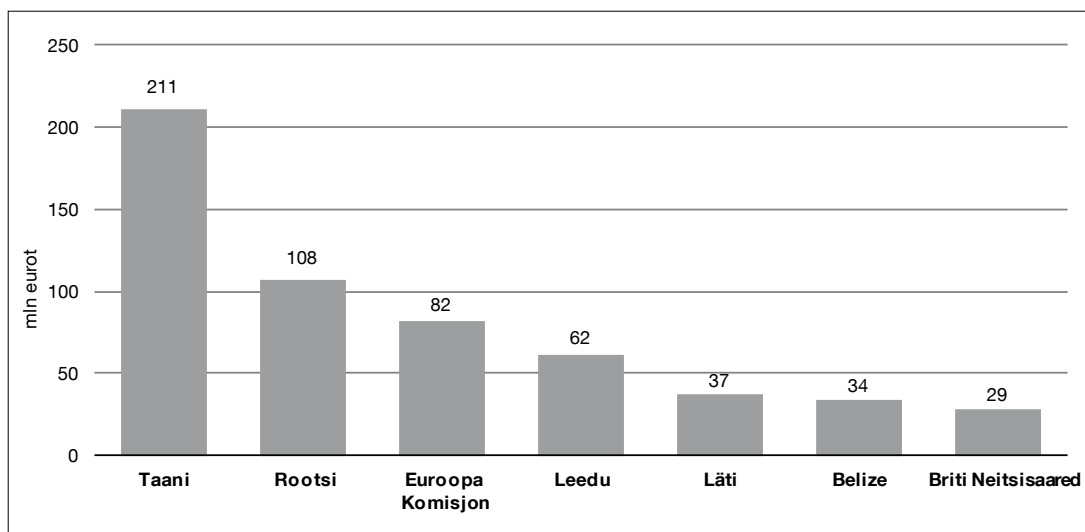
Joonis 23. Muude investeeringute kohustuste kasv riikide ja institutsioonide järgi 2012. aasta III kvartalis

Muude investeeringute nõuded suurenesid 2012. aasta III kvartalis 302 mln euro võrra, mille põhjustas peamiselt krediidasutuste lühiajaliste välislojude kasv (vt tabel 37). Erinevalt II kvartalist aitasid III kvartalis välisnõuete kasvule rohkem kaasa ka pikaajalise kapitali nõuded. Sektorite lõikes vähenesid

Tabel 37. Muude investeeringute nõuete struktuur

	Kaubanduskrediit		Laenud		Hoised		Muu kapital		Kokku	
	Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)	Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)	Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)	Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)	Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)
I kv 2008	-85,9	88,6	-169,8	175,2	136,1	-140,5	22,7	-23,4	-96,9	100,0
II kv 2008	-66,0	255,8	-34,9	135,3	86,5	-335,3	-11,3	43,8	-25,8	100,0
III kv 2008	-57,4	-82,5	255,5	367,1	-135,5	-194,7	6,9	9,9	69,6	100,0
IV kv 2008	99,2	-31,9	-178,9	57,6	-131,2	42,2	-99,7	32,1	-310,6	100,0
2008 kokku	-110,1	30,3	-128,1	35,2	-44,1	12,1	-81,4	22,4	-363,7	100,0
I kv 2009	118,3	23,2	-27,6	-5,4	441,3	86,4	-21,1	-4,1	511,0	100,0
II kv 2009	6,9	1,0	378,1	52,7	337,5	47,1	-5,2	-0,7	717,3	100,0
III kv 2009	-3,9	300,0	-55,0	4 230,8	36,8	-2 830,8	20,7	-1 592,3	-1,3	100,0
IV kv 2009	57,3	-21,1	-165,7	61,0	-118,6	43,7	-44,7	16,5	-271,7	100,0
2009 kokku	178,6	18,7	129,8	13,6	697,0	73,0	-50,3	-5,3	955,3	100,0
I kv 2010	-57,9	85,4	-193,6	285,5	189,1	-278,9	-5,4	8,0	-67,8	100,0
II kv 2010	-138,5	-102,3	153,8	113,6	123,5	91,2	-3,4	-2,5	135,4	100,0
III kv 2010	-115,0	19,3	-10,5	1,8	-437,2	73,2	-34,4	5,8	-597,1	100,0
IV kv 2010	-38,6	5,3	-210,6	28,7	-360,7	49,1	-123,9	16,9	-733,9	100,0
2010 kokku	-350,0	27,7	-260,9	20,7	-485,3	38,4	-167,1	13,2	-1 263,4	100,0
I kv 2011	-131,0	-145,2	20,6	22,8	290,9	322,5	-90,3	-100,1	90,2	100,0
II kv 2011	-211,6	22,7	-67,5	7,2	-610,7	65,5	-42,2	4,5	-932,0	100,0
III kv 2011	-50,9	5,9	112,2	-12,9	-942,8	108,5	12,3	-1,4	-869,2	100,0
IV kv 2011	189,4	-37,9	-98,2	19,7	-401,3	80,3	-189,5	37,9	-499,6	100,0
2011 kokku	-204,1	9,2	-32,9	1,5	-1 663,9	75,3	-309,7	14,0	-2 210,6	100,0
I kv 2012	-108,6	37,1	-147,1	50,3	-197,0	67,3	160,0	-54,7	-292,7	100,0
II kv 2012	-47,7	9,0	-338,2	63,5	-146,2	27,4	-0,8	0,2	-532,9	100,0
III kv 2012	-65,0	21,6	17,9	-5,9	-198,7	65,9	-55,6	18,4	-301,5	100,0

välisnõuded vaid keskpangal, kelle välisoiused kahanesid 55 mln euro võrra. Valitsemissektoril suurenesid peamiselt muud nõuded kogusummas 83 mln eurot. Muude sektorite ettevõtted suurendasid kaubanduskrediidi välisnõudeid 57 mln euro võrra ning paigutasid välisoiustele ühtekokku 30 mln eurot. Riikide ja institutsioonide arvestuses suurenes muu investeringukapital enim Taani suhtes, millele järgnesid Rootsi, Euroopa Komisjon ja Leedu (vt joonis 24). Laenukapitali nõuetest ja kohustustest annab detailsema ülevaate tabel 38.

Joonis 24. Muude investeringute nõuete kasv riikide ja institutsioonide järgi 2012. aasta III kvartalis

Tabel 38. Laenukapitali nõuded ja kohustused (mln eurot)

	Nõuded			Kohustused		
	Andmine	Tagastamine	Saldo	Saamine	Tagastamine	Saldo
I kv 2008	-905,5	735,7	-169,8	2 097,2	-2 144,2	-47,0
II kv 2008	-802,1	767,2	-34,9	1 879,8	-1 873,5	6,3
III kv 2008	-612,1	867,7	255,5	1 343,3	-1 192,6	150,7
IV kv 2008	-747,1	568,3	-178,9	1 319,5	-1 359,4	-39,8
Kokku 2008	-3 066,8	2 938,9	-128,1	6 639,8	-6 569,7	70,2
I kv 2009	-714,0	686,4	-27,6	928,9	-935,1	-6,3
II kv 2009	-213,0	591,1	378,1	628,2	-675,3	-47,1
III kv 2009	-138,0	83,0	-55,0	720,3	-733,5	-13,2
IV kv 2009	-430,6	264,9	-165,7	1 142,8	-934,5	208,4
Kokku 2009	-1 495,6	1 625,4	129,8	3 420,2	-3 278,4	141,8
I kv 2010	-886,4	692,8	-193,6	990,7	-1 012,2	-21,4
II kv 2010	-257,9	411,7	153,8	489,0	-477,4	11,6
III kv 2010	-148,9	138,5	-10,5	535,3	-559,7	-24,4
IV kv 2010	-454,1	243,4	-210,6	646,3	-652,4	-6,1
Kokku 2010	-1 747,3	1 486,4	-260,9	2 661,3	-2 701,7	-40,3
I kv 2011	-200,3	220,9	20,6	448,6	-542,6	-94,0
II kv 2011	-268,9	201,4	-67,5	496,6	-588,6	-92,0
III kv 2011	-218,5	330,7	112,2	663,3	-556,4	106,9
IV kv 2011	-414,0	315,9	-98,2	554,0	-376,7	177,3
Kokku 2011	-1 101,7	1 068,9	-32,9	2 162,5	-2 064,3	98,2
I kv 2012	-383,5	236,4	-147,1	734,5	-458,4	276,0
II kv 2012	-1 872,1	1 533,8	-338,2	5 168,8	-5 121,8	47,0
III kv 2012	-1 707,8	1 725,7	17,9	7 678,8	-7 183,8	495,1

Reservvarad

Maksebilansi reservvarad kasvasid III kvartalis 19 mln euro võrra (vt tabel 39).

Tabel 39. Reservvarade muutuse struktuur

	Maht (mln eurot)			Osatähtsus (%)		
	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012	III kv 2011	II kv 2012	III kv 2012
Kuld	-	-	-	-	-	-
SDRid	-	-	-	-	-	-
Reservpositsioon IMFis	-	-	-	-	-	-
Sularaha ja hoiused	-1,1	28,1	-36,9	-78,6	-14 050,0	193,2
Väärtpaberid	2,3	-28,4	17,9	164,3	14 200,0	-93,7
võlakirjad	2,8	-27,8	18,9	200,0	13 900,0	-99,0
rahaturuinstrumentid	-0,4	-0,6	-0,9	-28,6	300,0	4,7
Tuletisinstrumentid	0,1	0,1	-0,1	7,1	-50,0	0,5
Muud nõuded	-	-	-	-	-	-
Kokku	1,4	-0,2	-19,1	100,0	100,0	100,0

EESTI RAHVUSVAHELINE INVESTEERIMISPOSITSIOON JA KOGUVÄLISVÕLG 30. SEPTEMBRIL 2012

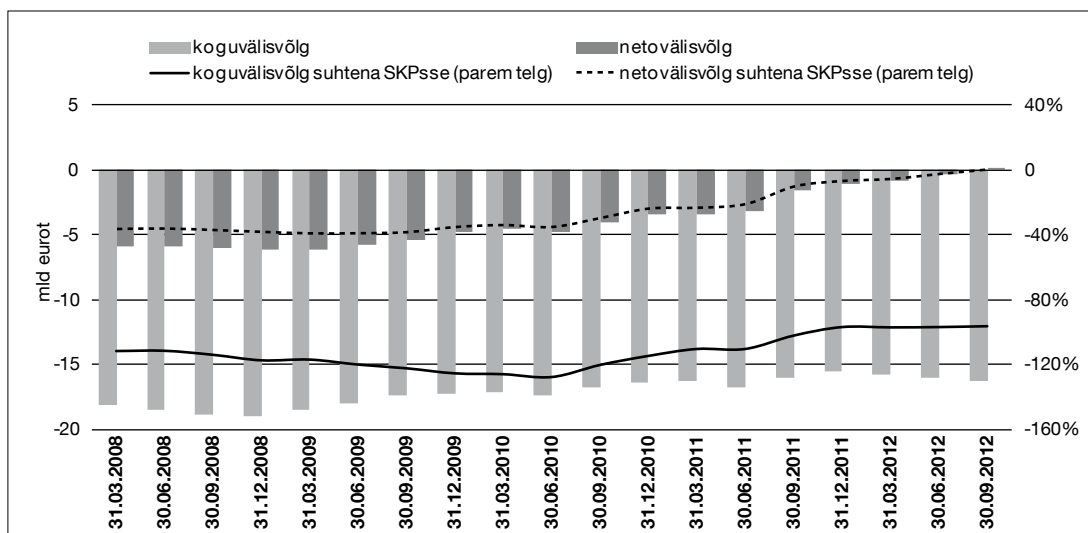
2012. aasta III kvartali lõpus moodustasid Eestisse tehtud välisinvesteeringud kokku 28,6 mld eurot (76% enam kui nelja viimase kvartali SKP), olles kvartali jooksul suurenenud 2% (vt tabel 40). Eesti majanduse koguvälisvõlg kasvas kvartaliga 1% ehk 16,2 mld euroni, olles 3% väiksem kui viimase nelja kvartali SKP (vt tabel 41 ja joonised 25-26). Koguvälisvõlga suuren-das peamiselt valitsemissektor. Kuna kvartali jooksul kasvasid võlanõuded välismaailma vastu enam kui võlakohustused, oli Eesti netovälisvõlg esimest korda positiivne. See moodustades kvartali lõpus 0,1 mld eurot ehk 0,6% nelja viimase kvartali SKPst.

Tabel 40. Eesti rahvusvaheline investeerimispositsioon (mln eurot)

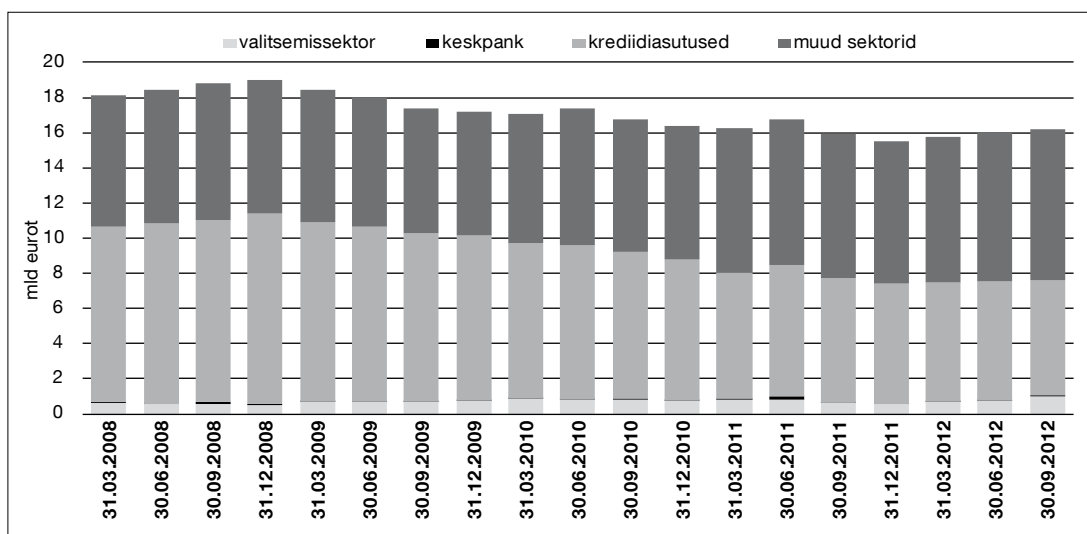
	30.06.2012	%	30.09.2012	%
VÄLISNÕUDED (VÄLISAKTIVA)	18 630,9	100,0	19 354,6	100,0
Otseinvesteeringud välismaal	3 852,9	20,7	3 940,7	20,4
Aksia- või osakapital ja reinvesteeritud tulu	2 524,8	13,6	2 600,9	13,4
Muu otseinvesteeringukapital	1 328,0	7,1	1 339,8	6,9
Portfelliinvesteeringud	4 457,9	23,9	4 799,9	24,8
Omandiväärtpaberid	1 737,5	9,3	1 818,7	9,4
Võlaväärtpaberid	2 720,3	14,6	2 981,2	15,4
Võlakirjad	2 080,4	11,2	2 084,1	10,8
Rahaturuinstrumendid	639,9	3,4	897,1	4,6
Tuletisinstrumendid	53,1	0,3	57,6	0,3
Muud investeeringud	10 053,3	54,0	10 324,3	53,3
Kaubanduskrediit	1 819,5	9,8	1 888,6	9,8
Laenud	2 227,0	12,0	2 199,2	11,4
Pikaajalised	1 424,9	7,6	1 464,1	7,6
Lühiajalised	802,2	4,3	735,2	3,8
Sularaha ja hoiused	5 496,1	29,5	5 669,2	29,3
Muud nõuded	510,7	2,7	567,3	2,9
Reservvara	213,8	1,1	232,2	1,2
VÄLISKOHUSTUSED (VÄLISPASSIVA)	27 926,5	100,0	28 554,0	100,0
Otseinvesteeringud Eestis	13 709,7	49,1	13 998,7	49,0
Aksia- või osakapital ja reinvesteeritud tulu	12 556,0	45,0	13 006,4	45,6
Muu otseinvesteeringukapital	1 153,6	4,1	992,4	3,5
Portfelliinvesteeringud	1 702,6	6,1	1 805,8	6,3
Omandiväärtpaberid	692,3	2,5	737,0	2,6
Võlaväärtpaberid	1 010,3	3,6	1 068,8	3,7
Võlakirjad	1 008,1	3,6	1 065,6	3,7
Rahaturuinstrumendid	2,2	0,0	3,2	0,0
Tuletisinstrumendid	97,2	0,3	125,3	0,4
Muud investeeringud	12 417,1	44,5	12 624,2	44,2
Kaubanduskrediit	1 558,9	5,6	1 570,2	5,5
Laenud	4 022,8	14,4	4 492,8	15,7
Pikaajalised	3 317,6	11,9	3 792,3	13,3
Lühiajalised	705,2	2,5	700,5	2,5
Sularaha ja hoiused	6 550,8	23,5	6 403,6	22,4
Muud kohustused	284,6	1,0	157,5	0,6
NETOINVESTEERIMISPOSITSIOON	-9 295,6		-9 199,4	

Tabel 41. Välisvõlg (mln eurot)

	30.06.2012	%	30.09.2012	%
VÕLAKOHUSTUSED				
I. Valitsemissektor	770,9	4,8	1 006,5	6,2
Lühiajalised	7,6	0,0	7,4	0,0
Pikaajalised	763,3	4,8	999,1	6,2
II. Keskpank	0,3	0,0	37,5	0,2
Lühiajalised	0,3	0,0	37,5	0,2
Pikaajalised	-	-	-	-
III. Krediidiasutused	6 745,4	42,2	6 577,5	40,6
Lühiajalised	4 828,7	30,2	4 902,9	30,3
Pikaajalised	1 916,7	12,0	1 674,6	10,3
IV. Muud sektorid	5 910,8	37,0	6 071,5	37,5
Lühiajalised	2 303,1	14,4	2 322,6	14,3
Pikaajalised	3 607,8	22,6	3 748,8	23,1
V. Otseinvesteeringud: grupisisesed võlad	2 567,1	16,0	2 505,7	15,5
KOGUVÄLISVÕLG	15 994,5	100,0	16 198,7	100,0
VÕLANÕUDED				
I. Valitsemissektor	1 208,8	7,7	1 499,8	9,2
Lühiajalised	521,1	3,3	788,2	4,8
Pikaajalised	687,8	4,4	711,6	4,4
II. Keskpank	1 598,8	10,2	1 592,4	9,8
Lühiajalised	736,9	4,7	719,1	4,4
Pikaajalised	861,8	5,5	873,3	5,4
III. Krediidiasutused	4 272,3	27,3	4 488,9	27,5
Lühiajalised	3 525,6	22,5	3 704,1	22,7
Pikaajalised	746,7	4,8	784,7	4,8
IV. Muud sektorid	5 815,5	37,2	5 863,8	36,0
Lühiajalised	4 110,3	26,3	4 192,3	25,7
Pikaajalised	1 705,3	10,9	1 671,5	10,3
V. Otseinvesteeringud: grupisisesed võlad	2 741,5	17,5	2 853,1	17,5
VÕLANÕUDED KOKKU	15 636,9	100,0	16 298,0	100,0
NETOVÄLISVÕLG (võlanõuded miinus võlakohustused)				
I. Valitsemissektor	437,9		493,3	
Lühiajaline	513,5		780,8	
Pikaajaline	-75,6		-287,5	
II. Keskpank	1 598,5		1 554,9	
Lühiajaline	736,7		681,6	
Pikaajaline	861,8		873,3	
III. Krediidiasutused	-2 473,1		-2 088,6	
Lühiajaline	-1 303,1		-1 198,8	
Pikaajaline	-1 170,0		-889,8	
IV. Muud sektorid	-95,3		-207,6	
Lühiajaline	1 807,2		1 869,7	
Pikaajaline	-1 902,5		-2 077,3	
V. Otseinvesteeringud: grupisisesed võlad	174,4		347,4	
NETOVÄLISVÕLG KOKKU	-357,5		99,3	

Joonis 25. Eesti majanduse kogu- ja netovälisvõlg

Joonis 26. Eesti koguvälisvõlg majandussektorite järgi

Välismaiste investeeringute positsiooni struktuur kvartali jooksul ei muutunud. Ligi poole moodustasid otseinvesteeringud ning 44% muud investeeringud (laenud ja hoiused), mis kasvasid mõlemad kvartaliga 2%. Ülejäänud moodustasid portfelliinvesteeringud ja tuletisinstrumendid. Välismaised investorid on Eestis investeerinud põhiliselt finantsvahendusse (39% kogupositsioonist Eestis), väiksemas mahu kinnisvaraalasessse tegevusse, hulgikaubandusse, energiavarustusse ning peakontorite tegevusse (vt tabel 42). Põhilise osa välisinvesteeringuid on paigutanud kahe riigi – Soome ja Rootsi – investorid (kokku 44%). Järgnevad Hollandi, Suurbritannia ja Luksemburgi investorite kapitalipaigutused.

Tabel 42. Eesti rahvusvaheline investeerimispositsioon tegevusalade ja riikide järgi (%)

Nõuded			Kohustused		
Tegevusalad					
	30.06.2012	30.09.2012		30.06.2012	30.09.2012
Finantsvahendus*	38,7	38,5	Finantsvahendus*	39,6	39,1
Kindlustus***	9,3	9,1	Kinnisvaraala tegevus	8,6	8,4
Avalik haldus ja riigikaitse, kohustuslik sotsiaalkindlustus	6,5	7,7	Hulgikaubandus**	6,3	6,2
Hulgikaubandus**	5,8	5,6	Energiavarustus	5,0	5,1
Peakontorite tegevus, juhtimisalane nõustamine	4,6	4,3	Peakontorite tegevus, juhtimisalane nõustamine	4,9	5,0
Muud	35,1	34,8	Muud	35,6	36,2
Kokku	100,0	100,0	Kokku	100,0	100,0
Riigid					
	30.06.2012	30.09.2012		30.06.2012	30.09.2012
Rootsi	15,3	15,2	Soome	23,1	22,9
Soome	10,3	9,0	Rootsi	21,4	21,0
Leedu	8,2	8,3	Holland	5,7	5,7
Läti	6,8	6,8	Suurbritannia	4,7	4,9
Küpros	5,1	5,2	Luksemburg	3,8	3,9
Ülejäänud riigid	54,3	55,5	Ülejäänud riigid	41,3	41,6
Kokku	100,0	100,0	Kokku	100,0	100,0

* v.a kindlustus ja pensionifondid

** v.a mootorsõidukid ja mootorrattad

*** v.a kohustuslik sotsiaalkindlustus

Välismaised investorid on teinud Eestisse kokku 14 mld euro väärtuses **otseinvesteeringuid**. Sellest 23% on paigutatud finantsvahendusse (v.a kindlustus ja pensionifondid), järgnevad kinnisvaraala tegevus, hulgikaubandus, peakontorite tegevus ning laondus ja veondust abistavad tegevusalad (vt tabel 43). Pool otseinvesteeringutest on pärit Soomest ja Rootsist, kümnendik Hollandist. Rootsi otseinvestorid on investeerinud põhiliselt finantsvahendusse (52% Rootsi otseinvesteeringutest Eestis), väiksemas matus peakontorite tegevusse, kinnisvaralaalasesse tegevusse, elektroonikatootmisse ning kindlustusse. Soome investorite otseinvesteeringud on paigutatud väga paljudesse tegevusvaldkondadesse. Kõige rohkem ehk 21% Soome otseinvesteeringute positsioonist Eestis on paigutatud kinnisvaralaalasesse tegevusse, millele järgneb hulgikaubandus 11%ga. Lisaks on Soome otseinvestorid paigutanud kapitali finantsvahendusse, toiduainete tootmisse, jaekaubandusse, telekommunikatsiooni, joogitootmisse, puidutöötlemisse ja mujale. Hollandi otseinvestorite kapitalipaigutused jaotusid põhiliselt kolme tegevusala vahel: laondus ja veondust abistavad tegevusalad, kinnisvaraala tegevus ning peakontorite tegevus.

Eesti residentide välismaale paigutatud investeeringute kogumaht kasvas III kvartalis 4% ning oli kvartali lõpus 19,4 mld eurot. Positsiooni välismaal suurendasid eelkõige portfelli- ja muud investeeringud. Investeeringupositsiooni struktuur välismaal oli stabiilne: 53% hõlmasid muud investeeringud, 25% portfelliinvesteeringud ja 20% otseinvesteeringud. Ülejäänud olid reservvara ja tuletisinstrumentid. Eesti investoritest on välismaale investeerinud peamiselt finantsvahenduse investorid (39% kogupositsioonist välismaal). Järgnevad kindlustuse, avaliku sektori, hulgikaubanduse ja peakontorite investorite investeeringud. Investeeringuid on suunatud väga paljudesse riikidesse. Juhtpositsioonil on Rootsi, kuhu on paigutatud 15% kõikide Eesti investorite välisinvesteeringutest. Järgnevad Soome, Leedu, Läti ja Küpros.

Tabel 43. Otseinvesteeringupositsioon tegevusalade ja riikide järgi (%)

Välismaal			Eestis		
Tegevusalad					
	30.06.2012	30.09.2012		30.06.2012	30.09.2012
Peakontorite tegevus, juhtimisalane nõustamine	19,1	18,1	Finantsvahendus*	22,4	22,8
Veetransport	16,2	17,1	Kinnisvaraalaane tegevus	14,5	14,1
Finantsvahendus*	13,9	14,1	Hulgikaubandus**	7,6	8,0
Kinnisvaraalaane tegevus	13,5	13,3	Peakontorite tegevus, juhtimisalane nõustamine	7,7	7,8
Hulgikaubandus**	6,5	6,7	Laondus ja veonduse abitegevused	5,2	5,0
Muud	30,8	30,7	Muud	42,6	42,3
Kokku	100,0	100,0	Kokku	100,0	100,0
Riigid					
	30.06.2012	30.09.2012		30.06.2012	30.09.2012
Leedu	21,9	21,6	Rootsi	27,2	27,3
Läti	19,1	18,6	Soome	22,8	22,9
Küpros	16,7	17,6	Holland	10,5	10,6
Soome	8,2	8,5	Norra	5,6	5,1
Venemaa	6,5	6,5	Venemaa	4,3	4,2
Ülejäänud riigid	27,6	27,2	Ülejäänud riigid	29,6	29,9
Kokku	100,0	100,0	Kokku	100,0	100,0

* v.a kindlustus ja pensionifondid

** v.a mootorsõidukid ja mootorrattad

Aegade jooksul on Eesti investorid välismaale **otseinvesteeringutena** paigutanud 3,9 mld eurot. Välismaale on otseinvesteeringuid teinud põhiliselt peakontorite, veetranspordi, finantsvahenduse, kinnisvara ning hulgikaubanduse investorid (kokku 70% otseinvesteeringute kogupositsioonist välismaal). 40% otseinvesteeringutest suundus Läti ja Leetu ning ligi viiendik Küprosele. Leetu tehtud otseinvesteeringud jagunesid peaaegu täielikult nelja tegevusvaldkonna vahel: kolmandik otseinvesteeringutest on paigutanud peakontorite investorid, neljandiku kinnisvara investorid, järgnevad kindlustuse ja finantsvahenduse investorite rahapaigutused. Samamoodi on Eesti investorite otseinvesteeringutega Lätis: juhtival kohal on peakontorite investorite otseinvesteeringud (27% kogupositsioonist Lätis), järgnevad kinnisvara (18%), kindlustuse (10%) ja hulgikaubanduse investorite investeeringud.

Eesti koguvälisvõlg moodustas Eestisse paigutatud välisinvesteeringute positsioonist 57%, olles mahult 3% väiksem kui viimase nelja kvartali SKP. Valitsemissektori välisvõlg suurenes kvartaliga ligi kolmandiku võrra ja hõlmas koguvälisvõlast 6%. Suurima osa koguvälisvõlast moodustasid krediidiasutuste võlad, mis langesid buumiaegselt ligi 60% tippasemelt 2012. aasta III kvartali lõpuks 41%ni. Järgnesid muude sektorite võlakohustused (38%) ning otseinvesteeringuettevõtete grupisisesed võlad (15%). Ligi 40% võlakohustustest moodustas võlg Rootsi ja Soome ees.

Eesti rahvusvaheline investeerimispositsioon (välisnõuded miinus väliskohustused) oli III kvartali lõpus Eestisse tehtud välisinvesteeringute ülekaalu tõttu võrreldes residentide poolt välismaale paigutatud investeeringutega 9,2 mld euro ulatuses negatiivne, olles kvartaliga suurenenud 2%. Kui eelmise kvartali lõpus ületasid võla iseloomuga väliskohustused võlanõudeid (netovälisvõlg) ligi 0,4 mld euro ulatuses, siis III kvartali lõpus ületasid võlanõuded esmakordselt võlakohustusi 0,1 mld euro võrra. Suurima panuse positiivse netovälisvõla tekkimisse andis krediitiasutuste netovälisvõla vähenemine.